

องค์ความรู้
ของสำนักงานประธานวุฒิสภา

เรื่อง

หลักการเขียนคำกล่าวถวายพระพรชัยมงคล และคำกราบบังคมทูลในโอกาสต่าง ๆ
เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ของประธานวุฒิสภาและรองประธานวุฒิสภา
หรือประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติและรองประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
ของสำนักงานประธานวุฒิสภา

เพื่อรวบรวมองค์ความรู้ของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
อันเป็นแนวทางในการดำเนินงานแก่ผู้ปฏิบัติงาน

หลักการเขียนคำกล่าวถวายพระพรชัยมงคล และคำกราบบังคมทูลในโอกาสต่าง ๆ

เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ของประธานวุฒิสภาและรองประธานวุฒิสภา

หรือประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติและรองประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ของสำนักงานประธานวุฒิสภา

สรุปสาระสำคัญ

ด้วยสำนักงานประธาณวุฒิสภา มีหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับการสนับสนุน การปฏิบัติหน้าที่ของประธาณวุฒิสภาและรองประธาณวุฒิสภา หรือประธาณสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และรองประธาณสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ซึ่งตามประกาศคณะกรรมการข้าราชการฝ่ายรัฐสภา เรื่อง การกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของส่วนราชการในสังกัดสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๖ ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ของกลุ่มงานประธาณวุฒิสภาและกลุ่มงานรองประธาณวุฒิสภา ไว้หลายประการด้วยกัน โดยหน้าที่สำคัญประการหนึ่งที่ข้าราชการในตำแหน่งวิทยากรและนิติกร เป็นผู้รับผิดชอบและต้องปฏิบัติอยู่เป็นประจำ ก็คือ การดำเนินการร่างคำกล่าวถวายพระพรชัยมงคล สุนทรพจน์ สาร คำนิยม คำกล่าวเปิดงานและปิดงาน คำอวยพร คำบรรยายทางวิชาการ และ เอกสารประกอบการบรรยาย และบทสัมภาษณ์ต่าง ๆ ให้แก่ประธาณวุฒิสภาและรองประธาณวุฒิสภา หรือประธาณสภานิติบัญญัติแห่งชาติและรองประธาณสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ในกรณีที่ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

เนื่องจากประธาณวุฒิสภาและรองประธาณวุฒิสภา หรือประธาณสภานิติบัญญัติแห่งชาติและรองประธาณสภานิติบัญญัติแห่งชาติเป็นผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูงของประเทศ ดังนั้น การดำเนินการเขียนคำกล่าวในโอกาสต่าง ๆ ของประธาณวุฒิสภาและรองประธาณวุฒิสภา หรือประธาณสภานิติบัญญัติแห่งชาติและรองประธาณสภานิติบัญญัติแห่งชาติ จึงมีความจำเป็นที่ผู้ที่มีหน้าที่เขียนคำกล่าวจะต้องเขียนคำกล่าวด้วยความระมัดระวังเพื่อให้เกิดความผิดพลาดน้อยที่สุด โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การเขียนคำกล่าวถวายพระพรชัยมงคลและคำกราบบังคมทูลในโอกาสต่าง ๆ ซึ่งถือว่าเป็นคำกล่าวที่มีความสำคัญในลำดับสูงสุด เนื่องจากการกล่าวหรือการกราบบังคมทูลต่อ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ หรือพระบรมวงศานุวงศ์ ในกรณีที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้พระบรมวงศานุวงศ์พระองค์ใดพระองค์หนึ่งเป็นผู้แทนพระองค์ไปทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจแทนพระองค์ ประกอบกับสังคมไทย มีวัฒนธรรมด้านการใช้ภาษาในการกราบบังคมทูลพระมหากษัตริย์ หรือกราบทูลพระบรมวงศานุวงศ์ หรือพระราชวงศ์ ทั้งด้วยวาจาและด้วยการมีหนังสือกราบบังคมทูลอย่างมีหลักเกณฑ์เป็นแบบแผน เฉพาะ โดยเน้นการใช้ถ้อยคำภาษาที่สุภาพไพเราะ โดยให้คำจำกัดความภาษาดังกล่าวนั้นว่า “ราชาศัพท์”

(ข)

ดังนั้น การเขียนคำกล่าวถวายพระพรชัยมงคลและคำกราบบังคมทูลในโอกาสต่าง ๆ ให้แก่ประธานวุฒิสภาและรองประธานวุฒิสภา หรือประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติและรองประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ โดยใช้คำราชาศัพท์ได้อย่างถูกต้องและมีความเหมาะสมกับสถานการณ์จึงเป็นเรื่องที่สำคัญอย่างมาก ซึ่งนอกจากจะเป็นการเทิดพระเกียรติองค์พระประมุขของชาติและพระราชวงศ์แล้ว ยังเป็นการแสดงให้เห็นถึงความเป็นผู้มีวัฒนธรรม เป็นผู้รักษาขนบธรรมเนียมประเพณีของชาติ เนื่องจากประธานวุฒิสภาและรองประธานวุฒิสภา หรือประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติและรองประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เป็นผู้ดำรงตำแหน่งสำคัญ ย่อมจำเป็นที่จะต้องใช้ราชาศัพท์ในการกราบบังคมทูล ได้ถูกต้องในแต่ละกรณีตามสถานการณ์

จากความสำคัญดังกล่าวข้างต้น ทำให้การเขียนคำกล่าวถวายพระพรชัยมงคลและคำกราบบังคมทูลในโอกาสต่าง ๆ เป็นภารกิจที่มีความสำคัญและไม่ควรมีข้อผิดพลาดใด ๆ เกิดขึ้น แต่ในทางปฏิบัตินั้นกลับพบว่าข้าราชการรัฐสภาสามัญตำแหน่งวิทยากรและนิติกรในสำนักงานประธานวุฒิสภา ต่างประสบปัญหาในการเขียนคำกล่าวถวายพระพรชัยมงคลและคำกราบบังคมทูลในโอกาสต่าง ๆ หลายประการด้วยกัน อันเนื่องมาจากมิได้เป็นผู้มีความรู้ในเรื่องดังกล่าวโดยตรง และสำเร็จการศึกษามาในสาขาวิชาที่แตกต่างกัน ดังนั้น การเรียนรู้ในเรื่องการเขียนคำกล่าวถวายพระพรชัยมงคลและคำกราบบังคมทูลในโอกาสต่าง ๆ จึงเป็นการศึกษาจากผู้ที่เคยปฏิบัติมาก่อน ในลักษณะ “พี่สอนน้อง” โดยได้รับความช่วยเหลือแนะนำจากผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้น และได้รับการเสริมสร้างความรู้โดยสำนักพัฒนาทรัพยากรบุคคล สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา จัดฝึกอบรมหลักสูตรที่เกี่ยวข้องเป็นระยะ ๆ

ดังนั้น เพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการเขียนคำกล่าวถวายพระพรชัยมงคลและคำกราบบังคมทูลในโอกาสต่าง ๆ ของสำนักงานประธานวุฒิสภา จึงได้มีการรวบรวมองค์ความรู้ทางวิชาการในการเขียนคำกล่าวถวายพระพรชัยมงคลและคำกราบบังคมทูลในโอกาสต่าง ๆ ให้แก่ประธานวุฒิสภาและรองประธานวุฒิสภา หรือประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติและรองประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยจัดทำขึ้นในรูปแบบคู่มือปฏิบัติงาน

(ค)

ทั้งนี้ ในการจัดทำคู่มือปฏิบัติงาน เรื่อง หลักการเขียนคำกล่าวถวายพระพรชัยมงคล และคำกราบบังคมทูลในโอกาสต่าง ๆ ของสำนักงานประธานวุฒิสภา มีวัตถุประสงค์หลัก ดังนี้

๑. เพื่อให้สำนักงานประธานวุฒิสภามีแนวทางที่ชัดเจนในการเขียนคำกล่าวถวายพระพรชัยมงคลและคำกราบบังคมทูลในโอกาสต่าง ๆ ที่เป็นลายลักษณ์อักษร โดยแสดงถึงรายละเอียดขั้นตอนการปฏิบัติงาน และเป็นการรวบรวมความรู้ที่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ ตามที่กำหนดไว้ในมาตรฐานกำหนดตำแหน่ง (Job Description) ของข้าราชการตำแหน่งวิทยากรและนิติกร สำนักงานประธานวุฒิสภา

๒. เพื่อสร้างเครื่องมือและกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงานและการพัฒนางาน เพื่อให้การจัดทำร่างคำกล่าวถวายพระพรชัยมงคลและคำกราบบังคมทูลในโอกาสต่าง ๆ ของประธานวุฒิสภาและรองประธานวุฒิสภา หรือประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติและรองประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้การทำงานของสำนักงานประธานวุฒิสภาได้มาตรฐานเป็นไปตามเป้าหมาย ได้ผลิตผลหรือการบริการที่มีคุณภาพ เสร็จรวดเร็วทันตามกำหนดเวลานัดหมาย

คำนำ

การดำเนินการร่างคำกล่าวถวายพระพรชัยมงคลและคำกราบบังคมทูลในโอกาสต่าง ๆ ให้แก่ประธานวุฒิสภาและรองประธานวุฒิสภา หรือประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติและรองประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เป็นงานที่อยู่ในความรับผิดชอบโดยตรงของข้าราชการรัฐสภาสามัญตำแหน่งวิทยากรและนิติกร สำนักงานประธานวุฒิสภา ซึ่งถือเป็นภารกิจที่มีความสำคัญที่ต้องอาศัยความรู้ความสามารถและทักษะเฉพาะด้าน แต่ในปัจจุบันการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวประสบปัญหาและอุปสรรคหลายประการด้วยกัน สำนักงานประธานวุฒิสภา จึงเห็นความสำคัญในการจัดทำคู่มือปฏิบัติงานที่รวบรวมองค์ความรู้ทางวิชาการในการเขียนคำกล่าวถวายพระพรชัยมงคลและคำกราบบังคมทูลในโอกาสต่าง ๆ โดยรวบรวมและจัดทำเป็นคู่มือการปฏิบัติงานเพื่อใช้เป็นแนวทางในการเขียนคำกล่าวถวายพระพรชัยมงคลและคำกราบบังคมทูลในโอกาสต่าง ๆ ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ดังนั้น การมีแนวทางในการเขียนคำกล่าวถวายพระพรชัยมงคล และคำกราบบังคมทูลในโอกาสต่าง ๆ ที่ถูกต้อง จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่ได้รับมอบหมายให้เป็นผู้ดำเนินการจัดทำในอนาคต เพื่อให้สามารถใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติได้อย่างถูกต้องได้ด้วยตัวเอง ซึ่งสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔) ในประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๕ การพัฒนาทรัพยากรบุคคลให้มีความเป็นเลิศ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติหน้าที่ของสำนักงานประธานวุฒิสภาโดยรวม ทั้งนี้ จะได้กล่าวในรายละเอียดของคู่มือฉบับนี้ ต่อไป

สารบัญ

หัวข้อ	หน้า
สรุปสาระสำคัญ	(ก)
๑. บทนำ / หลักการและเหตุผล	๑
๒. รายละเอียดเนื้อหา	๒
๑) คำกล่าวถวายพระพรชัยมงคล	๖
๒) คำกราบบังคมทูลในโอกาสต่าง ๆ	๓๓
๓. บทสรุป	๖๖
บรรณานุกรม	๖๘
ภาคผนวก	๗๑
ภาคผนวก ก คำราชาศัพท์ที่สำคัญ	๗๒
ภาคผนวก ข คำสั่งสำนักงานประธานวุฒิสภา ที่ ๙/๒๕๕๙	๘๕
เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการจัดการความรู้ของสำนักงานประธานวุฒิสภา	

๑. บทนำ / หลักการและเหตุผล

ในประเทศที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข การกราบบังคมทูลพระกรุณาและการเข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทเป็นธรรมเนียมสำคัญซึ่งผู้ที่เกี่ยวข้องจะต้องปฏิบัติให้เรียบร้อยถูกต้องตามระเบียบแบบแผนและโบราณราชประเพณี เพราะถือเป็นวัฒนธรรมของชาติอย่างหนึ่ง แม้ในประเทศทั้งหลายที่ปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข เช่น สหราชอาณาจักร ราชอาณาจักรเนเธอร์แลนด์ ราชอาณาจักรเดนมาร์ก หรือประเทศญี่ปุ่น ก็มีกฎเกณฑ์หรือระเบียบแบบแผนทำนองเดียวกัน จึงควรที่ผู้ที่เกี่ยวข้องจะปฏิบัติให้เรียบร้อยถูกต้องดีงาม เพื่อรักษาวัฒนธรรมให้ยั่งยืนต่อไป

ประธานวุฒิสภาและรองประธานวุฒิสภา หรือประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติหรือรองประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ถือเป็นบุคคลสำคัญที่มีตำแหน่งเฝ้าฯ มีหน้าที่จะต้องไป “เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท” หรือ “เฝ้าทูลละอองพระบาท” ในงานพระราชพิธี งานรัฐพิธี หรืองานพิธีอื่น ๆ ที่มีการกราบบังคมทูลเชิญเสด็จฯ ซึ่งในบางครั้งประธานวุฒิสภาและรองประธานวุฒิสภา หรือประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติและรองประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ต้องเป็นผู้กราบบังคมทูลพระกรุณา กราบบังคมทูล กราบทูล หรือทูลด้วยวาจา แล้วแต่กรณี ซึ่งการเขียนคำกล่าวถวายพระพรชัยมงคลและคำกราบบังคมทูลในโอกาสต่าง ๆ ให้แก่ประธานวุฒิสภาและรองประธานวุฒิสภา หรือประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติและรองประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ถือเป็นหน้าที่หลักของสำนักงานประธานวุฒิสภา ตามประกาศคณะกรรมการข้าราชการฝ่ายรัฐสภา เรื่อง การกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของส่วนราชการในสังกัดสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๖ ทั้งนี้ ที่ผ่านมา ในการปฏิบัติหน้าที่ในการเขียนคำกล่าวถวายพระพรชัยมงคลและคำกราบบังคมทูลในโอกาสต่าง ๆ นั้น ผู้ที่ได้รับมอบหมายให้เป็นผู้เขียนมักประสบปัญหาหลายประการ เนื่องจากขาดความรู้ความเข้าใจทางวิชาการที่ถูกต้อง แม่นยำ เนื่องจากขาดการอบรมเฉพาะทาง และไม่ได้รับมอบหมายให้เป็นผู้จัดทำบ่อยครั้งนัก จึงไม่เกิดความชำนาญ ทำให้ใช้เวลาค่อนข้างมาก และมีการแก้ไขปรับปรุงหลายครั้ง โดยเฉพาะจากผู้บังคับบัญชาในแต่ละระดับ อีกทั้งยังต้องขอความอนุเคราะห์จากสำนักพระราชวังตรวจสอบความถูกต้องให้ จากปัญหาดังกล่าวจึงเป็นที่มาของแนวคิดในการจัดทำหลักการเขียนคำกล่าวถวายพระพรชัยมงคลและคำกราบบังคมทูลในโอกาสต่าง ๆ ของสำนักงานประธานวุฒิสภา เพื่อเป็นการรวบรวมข้อมูลและจัดเก็บความรู้ที่เกี่ยวกับการเขียนคำกล่าวถวายพระพรชัยมงคลและคำกราบบังคมทูล

อันจะเป็นประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวของสำนักงานประธานวุฒิสภาให้มีประสิทธิภาพ และเป็นแนวปฏิบัติที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ

การจัดทำหลักการเขียนคำกล่าวถวายพระพรชัยมงคลและคำกราบบังคมทูล ในโอกาสต่าง ๆ ของสำนักงานประธานวุฒิสภา มีความมุ่งหวังให้สำนักงานประธานวุฒิสภามีองค์ความรู้ที่ถูกต้องในการเขียนคำกล่าวถวายพระพรชัยมงคล และคำกราบบังคมทูลในโอกาสต่าง ๆ โดยมีการจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ สามารถเข้าถึงข้อมูลได้โดยง่าย และสืบค้นตัวอย่างคำกล่าวที่ต้องการได้อย่างรวดเร็ว เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ ตามที่กำหนดไว้ในมาตรฐานกำหนดตำแหน่ง (Job Description) ของข้าราชการตำแหน่งวิทยากรและนิติกร สำนักงานประธานวุฒิสภา ตลอดจนเป็นการพัฒนาเครื่องมือในการปฏิบัติงานอย่างหนึ่ง และเป็น การสร้างมาตรฐานการปฏิบัติงานและการพัฒนางาน เพื่อให้การเขียนคำกล่าวถวายพระพรชัยมงคลและคำกราบบังคมทูลของประธานวุฒิสภาและรองประธานวุฒิสภา หรือประธาน สภานิติบัญญัติแห่งชาติและรองประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้การปฏิบัติหน้าที่ของสำนักงานประธานวุฒิสภาได้มาตรฐานเป็นไปตามเป้าหมาย ได้ผลิตผล หรือการบริการที่มีคุณภาพ เสร็จรวดเร็วทันตามกำหนดเวลานัดหมาย และก่อให้เกิดให้เกิด ภาพลักษณ์ที่ดีต่อองค์กรโดยรวม

๒. รายละเอียดเนื้อหา

การดำเนินการจัดทำหลักการเขียนคำกล่าวถวายพระพรชัยมงคล และคำกราบบังคมทูลในโอกาสต่าง ๆ ของสำนักงานประธานวุฒิสภา มีแผนงานและแนวทางการดำเนินการดังนี้

การรวบรวมองค์ความรู้

เป็นการเสาะแสวงหาความรู้ต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการเขียนคำกล่าวที่ใช้กล่าวต่อ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ และพระบรมวงศานุวงศ์ พระองค์อื่น ๆ แล้วทำการเก็บรวบรวมความรู้เหล่านั้นให้เกิดเป็นองค์ความรู้เฉพาะที่ใช้ในการ ปฏิบัติงาน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการเขียนคำกล่าวถวายพระพรชัยมงคลและคำกราบบังคมทูล ในโอกาสต่าง ๆ ของสำนักงานประธานวุฒิสภา เพื่อให้ข้าราชการในสำนักงานประธานวุฒิสภา สามารถเข้ามาสืบค้นและใช้ประโยชน์ต่อไป

หมายเหตุ

การรวบรวมองค์ความรู้ที่เกี่ยวกับการเขียนคำกล่าวที่ใช้กล่าวต่อพระมหากษัตริย์และพระบรมวงศานุวงศ์ ของสำนักงานประธาณวุฒิสภาในครั้งนี้ ได้ทำการศึกษาและรวบรวมจัดเก็บองค์ความรู้ต่าง ๆ ในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช และการอ้างอิงถึงพระมหากษัตริย์และพระบรมวงศานุวงศ์ ทั้งในลำดับชั้นพระบรมวงศ์และพระอนุวงศ์ จะอ้างอิงถึงราชสกุลของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชเป็นหลัก ดังนั้น ในองค์ความรู้ฉบับนี้ คำว่า “พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว” หมายถึง พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช คำว่า “สมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ” หมายถึง สมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ ๙ และคำว่า “สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช ฯ สยามมกุฎราชกุมาร” หมายถึง พระนามาภิไธยเดิมของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร ก่อนที่จะเสด็จขึ้นทรงราชย์เป็นพระมหากษัตริย์

อนึ่ง นับแต่วันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๕๙ เมื่อสมเด็จพระบรมโอรสาธิราช ฯ สยามมกุฎราชกุมาร ได้มีพระราชดำรัสตอบรับการกราบบังคมทูลอัญเชิญขึ้นทรงราชย์เป็นพระมหากษัตริย์ ถือได้ว่ารัชสมัยของรัชกาลที่ ๑๐ ได้เริ่มต้นขึ้น โดยมีรับสั่งโปรดเกล้า ฯ ให้เฉลิมพระปรมาภิไธยว่า “สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร” ทั้งนี้ การเฉลิมพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์เป็น “พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว” จะต้องประกอบพระราชพิธีบรมราชาภิเษกแล้วเท่านั้น โดยพระมหากษัตริย์เมื่อขึ้นทรงราชย์แล้วแต่ยังไม่ได้ทรงประกอบพระราชพิธีบรมราชาภิเษก จะขานพระปรมาภิไธยว่า “สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว” และจะเฉลิมพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์เป็น “พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว” เมื่อทรงประกอบพระราชพิธีบรมราชาภิเษกได้ขึ้นประทับที่พระราชอาสน์หรือพระราชบัลลังก์ ภายใต้พระนพปฎลมหาเศวตฉัตรแล้วเท่านั้น

ส่วนการเฉลิมพระยศพระบรมวงศานุวงศ์ต้องนับจากองค์พระมหากษัตริย์เป็นต้นไป เนื่องจากพระมหากษัตริย์ทรงเป็น “พระกุลเชษฐแห่งพระบรมราชวงศ์” คือ ทรงเป็นใหญ่ในราชสกุลโดยพระอิสริยยศ ดังนั้น การนับพระยศ พระศักดิ์ ต้องนับจากพระมหากษัตริย์เป็นจุดเริ่มต้นแล้วดูว่าพระราชวงศ์แต่ละพระองค์มีความสัมพันธ์อย่างไรกับพระมหากษัตริย์ และเมื่อมีการเฉลิมพระยศพระราชวงศ์พระองค์ใดแล้ว อาจจะทำให้การใช้คำราชาศัพท์ในการกราบบังคมทูลต่อพระราชวงศ์พระองค์นั้นเปลี่ยนแปลงไปตามพระราชอิสริยยศใหม่

อย่างไรก็ตาม องค์ความรู้ที่ถูกต้องและน่าเชื่อถือเกี่ยวกับเรื่องการใช้คำราชาศัพท์ และการกราบบังคมทูลต่อพระมหากษัตริย์พระองค์ใหม่ที่เสด็จขึ้นทรงราชย์ต่อจากพระมหากษัตริย์พระองค์ก่อนแล้ว แต่ยังไม่ได้ทรงประกอบพระราชพิธีบรมราชาภิเษก ถือว่ามีอยู่น้อยมาก จนไม่สามารถรวบรวมและนำมาอ้างอิงในคู่มือองค์ความรู้ฉบับนี้ได้ ซึ่งสำนักงานประชานวุฒิสภา จะได้ทำการศึกษา ค้นคว้า และรวบรวมองค์ความรู้ในประเด็นนี้ รวมทั้งการใช้คำราชาศัพท์ในการกราบบังคมทูลต่อพระราชวงศ์ที่ได้รับการเฉลิมพระยศใหม่ ในโอกาสต่อไป

ประเภทของคำกล่าว

จากการสำรวจภารกิจที่เกี่ยวกับการเขียนคำกล่าวของประชานวุฒิสภาหรือ ประชานสถานิติบัญญัติแห่งชาติต่อพระมหากษัตริย์และพระบรมวงศานุวงศ์ของสำนักงานประชานวุฒิสภาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน พบว่าสามารถแยกประเภทคำกล่าวที่กล่าวต่อพระมหากษัตริย์และพระบรมวงศานุวงศ์ ออกเป็น ๒ ประเภท ด้วยกัน คือ

- ๑) คำกล่าวถวายพระพรชัยมงคล
- ๒) คำกราบบังคมทูลในโอกาสต่าง ๆ

ประเภทของคำกล่าว
ที่กล่าวต่อพระมหากษัตริย์และพระบรมวงศานุวงศ์

๑. คำถวายพระพรชัยมงคล

• วันเฉลิมพระชนมพรรษา

- พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
- สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ

• วันคล้ายวันราชาภิเษกสมรส

- วันที่ ๒๘ เมษายน ของทุกปี

• วันคล้ายวันพระราชสมภพ

- สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช สยามมกุฎราชกุมาร
- สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

• โอกาสมหามงคลอื่นๆ

๒. คำกราบบังคมทูลโอกาสต่างๆ

• การกราบบังคมทูลถวายรายงานในงานที่มีการกราบบังคมทูลเชิญเสด็จฯ และการกราบทูลเชิญเสด็จ

- พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
- สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ
- สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช สยามมกุฎราชกุมาร
- สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
- พระบรมวงศานุวงศ์พระองค์อื่นๆ

• การกราบบังคมทูลในการเข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท

๑) คำกล่าวถวายพระพรชัยมงคล

ความหมายของคำกล่าวถวายพระพรชัยมงคล

คำกล่าว หมายถึง คำที่ใช้กล่าวหรือใช้พูด

ถวายพระพร หมายถึง ให้พร หรืออวยพรพระมหากษัตริย์ หรือพระบรมวงศานุวงศ์

ชัยมงคล หมายถึง มงคลแห่งชัยชนะ หรือมงคลสูงสุด

คำกล่าวถวายพระพรชัยมงคล หมายถึง คำที่ใช้กล่าวเพื่อให้พรหรืออวยพรให้พระมหากษัตริย์ พระบรมราชินีนาถ พระราชินี และพระบรมวงศานุวงศ์ มีมงคลแห่งชัยชนะ หรือมีมงคลสูงสุด

ดังนั้น คำกล่าวถวายพระพรชัยมงคล จึงเป็นคำกล่าวที่กล่าวถวายพระพรให้พระมหากษัตริย์ พระบรมราชินีนาถ พระราชินี และพระบรมวงศานุวงศ์ มีชัยมงคล ซึ่งจะใช้นื่องในโอกาสวันครบรอบวันเฉลิมพระชนมพรรษา หรือวันคล้ายวันพระราชสมภพ หรือวันครบรอบวันราชาภิเษกสมรส เช่น วันเฉลิมพระชนมพรรษาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว วันที่ ๕ ธันวาคม ของทุกปี หรือ วันเฉลิมพระชนมพรรษาสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ วันที่ ๑๒ สิงหาคม ของทุกปี เป็นต้น

คำกล่าวถวายพระพรชัยมงคล อาจเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า คำกล่าวถวายราชสดุดีเฉลิมพระเกียรติและถวายพระพรชัยมงคล คือ เป็นการกล่าวยกย่องสรรเสริญในพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ หรือพระกรุณาธิคุณของพระบรมวงศานุวงศ์พระองค์ต่าง ๆ พร้อมทั้งกล่าวถวายพระพรชัยมงคลไปในคราวเดียวกัน มักจะใช้ในงานพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ หรือเนื่องในโอกาสวันคล้ายวันพระราชสมภพของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชสยามมกุฎราชกุมาร และสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

เค้าโครงของคำกล่าวถวายพระพรชัยมงคล

การเขียนคำกล่าวถวายพระพรชัยมงคล ไม่ว่าจะเป็นการกล่าวถวายพระพรชัยมงคล ต่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ หรือพระบรมวงศานุวงศ์ พระองค์ใดพระองค์หนึ่ง จะมีส่วนประกอบหรือเค้าโครงในการเขียน ๓ ส่วน ดังต่อไปนี้

(๑) ส่วนแรก

- คำขึ้นต้น
- บทเกริ่นนำ

(๒) ส่วนกลาง

- เนื้อหาสาระ หรือ
- เนื้อความ / ใจความสำคัญ

(๓) ส่วนท้าย

- บทสรุป / การถวายพระพรชัยมงคล
- คำลงท้าย

การเขียนย่อหน้าในคำกล่าวถวายพระพรชัยมงคล

การเขียนคำกล่าวถวายพระพรชัยมงคล อาจประกอบด้วยย่อหน้าจำนวน ๓ ย่อหน้า หรือ ๒ ย่อหน้า หรือ อาจมีเพียงย่อหน้าเดียวก็เป็นได้ ขึ้นอยู่กับความถนัดและเทคนิคในการเรียบเรียงถ้อยคำ หรือการประพันธ์ของแต่ละบุคคล ดังนี้

๑. การเขียนแบบ ๓ ย่อหน้า

การเขียนแบบ ๓ ย่อหน้า เป็นการเขียนคำกล่าวถวายพระพรชัยมงคลแบบง่าย ถือเป็นแบบมาตรฐานที่นิยมเขียนกันมากที่สุด นอกจากนี้ ยังเหมาะกับผู้ที่เริ่มหัดเขียนที่ยังไม่มีความชำนาญมากนัก โดยในแต่ละย่อหน้าจะประกอบด้วยเค้าโครงแต่ละส่วนแยกกันอย่างชัดเจน ได้แก่

ย่อหน้าที่ ๑ เป็นบทเกริ่นนำ

ย่อหน้าที่ ๒ เป็นเนื้อหาสาระ หรือใจความสำคัญ

ย่อหน้าที่ ๓ เป็นบทสรุป หรือการถวายพระพรชัยมงคล

๒. การเขียน แบบ ๒ ย่อหน้า

การเขียนแบบ ๒ ย่อหน้า เป็นการเขียนแบบที่มีความยากขึ้น ผู้เขียนจะต้องมีประสบการณ์ในการเขียนมาบ้าง โดยเขียนบทเกริ่นนำและเนื้อหาสาระหรือใจความสำคัญรวมกันไว้ในย่อหน้าแรก ส่วนในย่อหน้าที่ ๒ จะเป็นบทสรุป หรือการถวายพระพรชัยมงคล ดังนี้

ย่อหน้าที่ ๑ เป็นบทเกริ่นนำ และเนื้อหาสาระหรือใจความสำคัญ

ย่อหน้าที่ ๒ เป็นบทสรุป หรือการถวายพระพรชัยมงคล

๓. การเขียนแบบย่อหน้าเดียว

การเขียนคำกล่าวถวายพระพรแบบมีย่อหน้าเดียว เป็นการเขียนที่มีความยากมาก ผู้เขียนจะต้องมีประสบการณ์และความชำนาญในการเขียน โดยจะต้องเขียนส่วนสำคัญทั้ง ๓ ส่วนรวมกันไว้ในย่อหน้าเดียว โดยเชื่อมโยงข้อความเข้าด้วยกันอย่างกลมกลืน เนื้อความมีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกัน อีกทั้ง มีความสละสลวยและยังคงไว้ซึ่งใจความสำคัญของแต่ละส่วนอย่างครบถ้วนสมบูรณ์ ดังนี้

ย่อหน้าที่ ๑ (มีย่อหน้าเดียว) รวมโครงสร้างทุกส่วนอยู่ภายในย่อหน้าเดียวกัน ทั้งบทเกริ่นนำ เนื้อหาสาระหรือใจความสำคัญ และเป็นบทสรุป หรือการถวายพระพรชัยมงคล

แนวทางการเขียนคำกล่าวถวายพระพรชัยมงคลให้มีประสิทธิภาพ

การเขียนส่วนประกอบของคำกล่าวถวายพระพรชัยมงคล

(๑) ส่วนแรก

- คำขึ้นต้น

คำขึ้นต้นในคำถวายพระพรชัยมงคลต่อพระมหากษัตริย์และพระบรมวงศานุวงศ์แต่ละพระองค์ มีความสำคัญเป็นลำดับแรก ที่ผู้เขียนจะต้องเลือกใช้คำขึ้นต้นให้ถูกต้อง ตามพระอิสริยยศของแต่ละพระองค์

การใช้คำขึ้นต้นในคำกล่าวถวายพระพรชัยมงคล

๑. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

คำขึ้นต้น

“ขอเดชะฝ่าละอองธุลีพระบาทปกเกล้าปกกระหม่อม”

๒. สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ

คำขึ้นต้น

“ขอเดชะฝ่าละอองธุลีพระบาทปกเกล้าปกกระหม่อม”

๓. สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

คำขึ้นต้น

“ขอพระราชทานกราบบังคมทูล ทราบฝ่าละอองพระบาท”

๔. สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี

คำขึ้นต้น

“ขอพระราชทานกราบทูล ทราบฝ่าพระบาท”

๕. พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมสวลี พระวรราชาทินัดดามาตุ

พระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา

พระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าสิริวัณณวรีนารีรัตน์

พระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าทีปังกรรัศมีโชติ

พระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าสิริภาจุฑาภรณ์

พระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าอทิตยาทรกิติคุณ

คำขึ้นต้น

“กราบทูล ทราบฝ่าพระบาท”

- บทเกริ่นนำ

บทเกริ่นนำจะอยู่ถัดจากคำขึ้นต้น โดยอยู่ในย่อหน้าแรกของคำกล่าวถวายพระพรชัยมงคล โดยทั่วไปบทเกริ่นนำจะประกอบด้วยส่วนประกอบย่อย ๓ ส่วน ด้วยกัน คือ

๑) ส่วนที่บอกให้ทราบถึงโอกาสที่กล่าว เช่น วันเฉลิมพระชนมพรรษา วันคล้ายวันราชาภิเษกสมรส วันคล้ายวันพระราชสมภพ เป็นต้น

๒) ส่วนที่บอกให้ทราบว่าผู้กล่าวเป็นใคร เป็นการถวายรายงานว่าผู้ที่กำลังกล่าวถวายพระพรชัยมงคลเป็นใคร มีตำแหน่งอะไร อาจจะเป็นบุคคลคนเดียวหรือเป็นกลุ่มบุคคลก็ได้

๓) ส่วนที่กล่าวแสดงถึงความปลื้มปิติยินดีและสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ หรือพระกรุณาธิคุณที่ได้มีโอกาสแสดงออกถึงความจงรักภักดีในการถวายพระพรชัยมงคล

ทั้งนี้ การเขียนส่วนประกอบทั้ง ๓ ส่วน จะไม่เขียนแยกส่วนกันแต่จะเขียนให้มีสัมพันธ์ภาพต่อกัน คือเขียนข้อความให้มีความต่อเนื่องสัมพันธ์กันเป็นเนื้อเดียวกัน โดยเลือกใช้คำที่มีความไพเราะ มีความหมายที่ดีเป็นมงคลและมีความสละสลวย นอกจากนี้ การใช้คำสรรพนามแทนบุรุษที่ ๑ แทนผู้กล่าว และสรรพนามบุรุษที่ ๒ แทนพระมหากษัตริย์และพระบรมวงศานุวงศ์ แต่ละพระองค์นั้น ควรระมัดระวังและเลือกใช้คำสรรพนามที่ถูกต้อง ดังต่อไปนี้

การใช้คำสรรพนามในคำกล่าวถวายพระพรชัยมงคล

๑. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

คำสรรพนาม

ใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาท แทน พระมหากษัตริย์

ข้าพระพุทธเจ้า แทน ผู้กราบบังคมทูลพระกรุณา

๒. สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ

คำสรรพนาม

ใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาท แทน สมเด็จพระบรมราชินีนาถ

ข้าพระพุทธเจ้า แทน ผู้กราบบังคมทูล

๓. สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

คำสรรพนาม

ใต้ฝ่าละอองพระบาท   แทน พระบรมวงศ์

ข้าพระพุทธเจ้า   แทน ผู้กราบบังคมทูล

๔. สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี

คำสรรพนาม

ใต้ฝ่าพระบาท   แทน สมเด็จพระเจ้าฟ้า

ข้าพระพุทธเจ้า   แทน ผู้กราบทูล

๕. พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมสวลี พระวรราชทินนิตตามาตุ

พระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา

พระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าสิริวัณณวรีนารีรัตน์

พระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าทีปังกรรัศมีโชติ

พระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าสิริภาจุฑาภรณ์

พระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าอทิตยาทรกิติคุณ

คำสรรพนาม

ฝ่าพระบาท   แทน พระองค์เจ้า

เกล้ากระหม่อม   แทน ผู้กราบทูล (ชาย)

เกล้ากระหม่อมฉัน   แทน ผู้กราบทูล (หญิง)

(๒) ส่วนกลาง

- เนื้อหาสาระ หรือใจความสำคัญ

ในส่วนนี้ จะเป็นการกล่าวยกย่องสรรเสริญชื่นชมพระบารมี โดยการพรรณนาหรือบรรยายเพื่อเป็นการน้อมรำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ หรือพระกรุณาธิคุณของพระบรมวงศานุวงศ์พระองค์อื่น ๆ หรือพระราชกรณียกิจที่แต่ละพระองค์ได้ทรงบำเพ็ญเพื่อประโยชน์สุขของพสกนิกรชาวไทย หรืออาจจะ

กล่าวถึงหลักการทรงงาน หรือพระอัจฉริยภาพ ตลอดจนพระปรีชาสามารถด้านต่าง ๆ ของแต่ละพระองค์ เพื่อเทิดพระเกียรติในด้านใดด้านหนึ่งโดยเฉพาะ

(๓) ส่วนท้าย

- บทสรุป หรือการถวายพระพรชัยมงคล

ในส่วนบทสรุป จะเป็นการขอพระราชทานพระราชนิพนธ์หรือพระพรชัยมงคลต่อองค์พระมหากษัตริย์และพระบรมราชินีนาถ มีพระชนมพรรษาที่ยืนนาน หรือพระบรมวงศานุวงศ์ ให้มีพระชนมายุที่ยืนนาน ซึ่งมักจะเป็นการขออำนาจสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่คนไทยเคารพสักการะ หรือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในสากล หรือขอพระบารมีแห่งองค์บูรพกษัตริย์ในอดีต ช่วยปกป้องรักษา และดลบันดาลพระราชทานพรต่อองค์พระมหากษัตริย์และพระบรมราชินีนาถ ตลอดจนพระบรมวงศานุวงศ์แต่ละพระองค์ ซึ่งในการเขียนส่วนที่เป็นการถวายพระพรชัยมงคลนี้ จะต้องเลือกใช้ราชาศัพท์ หรือถ้อยคำที่มีความหมายที่ดี เป็นมงคล มีความไพเราะสละสลวย ในการถวายพระพรและแสดงความเคารพเทิดทูนองค์พระมหากษัตริย์ พระบรมราชินีนาถ หรือพระบรมวงศานุวงศ์ที่ทรงเป็นที่เคารพรักของคนไทย

- คำลงท้าย

คำลงท้ายในคำถวายพระพรชัยมงคลต่อพระมหากษัตริย์และพระบรมวงศานุวงศ์แต่ละพระองค์ มีความสำคัญเช่นเดียวกับคำขึ้นต้น ซึ่งจะเกิดความผิดพลาดขึ้นมิได้ จำเป็นที่ผู้เขียนจะต้องเลือกใช้คำลงท้ายให้ถูกต้อง ตามพระอิสริยยศของแต่ละพระองค์

การใช้คำลงท้ายในคำกล่าวถวายพระพรชัยมงคล

๑. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

คำลงท้าย

“ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม ขอเดชะ”

๒. สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ

คำลงท้าย

“ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม ขอเดชะ”

๓. สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช สยามมกุฎราชกุมาร

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

คำลงท้าย

“ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม” หรือ

“ควรมิควรแล้วแต่จะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม”

๔. สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี

คำลงท้าย

“ควรมิควรแล้วแต่จะโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม”

๕. พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมสวลี พระวรราชาทินัดดามาตุ

พระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา

พระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าสิริวัณณวรีนารีรัตน์

พระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าทีปังกรรัศมีโชติ

พระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าสิริภาจุฑาภรณ์

พระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าอทิตยาทรกิติคุณ

คำลงท้าย

“ควรมิควรแล้วแต่จะโปรด”

ตัวอย่าง การเขียนคำกล่าวถวายพระพรชัยมงคลในโอกาสต่าง ๆ

๑. วันเฉลิมพระชนมพรรษา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

คำขึ้นต้น

“ขอเดชะฝ่าละอองธุลีพระบาทปกเกล้าปกกระหม่อม”

บทเกริ่นนำ

ตัวอย่างที่ ๑

“เนื่องในโอกาสจิตสมัย มหามงคลวันเฉลิมพระชนมพรรษาของใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาท ได้เวียนมาบรรจบอีกวาระหนึ่งในวันนี้ ข้าพระพุทธเจ้า นายพรเพชร วิชิตชลชัย ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ พร้อมด้วยสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ มีความปลื้มปิติยินดีและสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณเป็นล้นพ้น ที่ได้ฝ่าละอองธุลีพระบาททรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม

พระราชทานพระราชวโรกาส ให้ข้าพระพุทธเจ้าทั้งหลายได้มาเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท เพื่อแสดงความจงรักภักดี และน้อมเกล้าฯน้อมกระหม่อมถวายพระพรชัยมงคลในโอกาสมหามงคลยิ่งนี้”

ตัวอย่างที่ ๒

“ข้าพระพุทธเจ้า นายนิคม ไวยรัชพานิช ประธานวุฒิสภา พร้อมด้วยสมาชิกวุฒิสภา ข้าราชการรัฐสภาฝ่ายการเมือง และข้าราชการของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา พร้อมด้วยคู่สมรส มีความปลาบปลื้มปีติโสมนัสยินดีเป็นล้นพ้นที่ได้เฝ้าละอองธุลีพระบาทพระราชทานพระราชวโรกาส ให้เหล่าข้าพระพุทธเจ้าได้เข้าเฝ้าถวายพระพรชัยมงคลแสดงความจงรักภักดี เนื่องในมหามงคลสมัยวันเฉลิมพระชนมพรรษาที่ได้เวียนมาบรรจบอีกคำรบหนึ่ง”

ตัวอย่างที่ ๓

“ข้าพระพุทธเจ้า พลเอก ธีรเดช มีเพียร ประธานวุฒิสภา พร้อมด้วยสมาชิกวุฒิสภา ข้าราชการรัฐสภา พร้อมด้วยคู่สมรส และปวงชนชาวไทย มีความปิติยินดีเป็นล้นพ้นที่ได้เฝ้าละอองธุลีพระบาททรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมพระราชทานพระราชวโรกาส ให้เหล่าข้าพระพุทธเจ้าได้มาเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทเพื่อแสดงความจงรักภักดี และน้อมเกล้าฯน้อมกระหม่อมถวายพระพรชัยมงคล เนื่องใน โอกาสมหามงคลวันเฉลิมพระชนมพรรษาของเฝ้าละอองธุลีพระบาทที่เวียนมาบรรจบอีกวาระหนึ่งในวันนี้”

ตัวอย่างที่ ๔

“เนื่องในมหามงคลสมัยวันเฉลิมพระชนมพรรษาแห่งเฝ้าละอองธุลีพระบาทได้เวียนมาบรรจบครบอีกวาระหนึ่งในวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๑ ซึ่งเป็นโอกาสเจริญพระชนมพรรษา ๘๑ พรรษา ข้าพระพุทธเจ้า นายประสพสุข บุญเดช ประธานวุฒิสภา นายนิคม ไวยรัชพานิช รองประธานวุฒิสภา คนที่หนึ่ง รองศาสตราจารย์ทัศนาศรี บุญทอง รองประธานวุฒิสภา คนที่สอง พร้อมด้วยสมาชิกวุฒิสภา ข้าราชการรัฐสภาฝ่ายการเมือง และข้าราชการของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ขอพระราชทานพระบรมราชวโรกาสน้อมเกล้าฯน้อมกระหม่อมถวายพระพรชัยมงคลด้วยความจงรักภักดีและสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณเป็นล้นเกล้าล้นกระหม่อมหาที่สุดมิได้”

เนื้อหาสาระ หรือใจความสำคัญ

ตัวอย่างที่ ๑

“ปวงข้าพระพุทธเจ้า และปวงชนชาวไทย ต่างประจักษ์และสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณที่ทรงมีน้ำพระราชหฤทัยเปี่ยมด้วยพระเมตตา ทรงอาทรห่วงใยอาณาประชาราษฎร์ นับเป็นบุญกุศลใหญ่หลวงยิ่งนักที่ได้เกิดมาเป็นคนไทย อยู่บนผืนแผ่นดินไทย ภายใต้ร่มพระบรมโพธิสมภารของพระเจ้าผู้ทรงดำรงในทศพิธราชธรรม สมกับคำกล่าวที่ว่า “บุญของคนไทยที่มีในหลวง” สมควรอย่างยิ่งที่ปวงชนชาวไทยได้เรียนรู้ตามรอยพระยุคลบาท และน้อมนำพระบรมราโชวาทใส่เกล้าใส่กระหม่อม เป็นแนวทางในการดำรงตนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสืบไป”

ตัวอย่างที่ ๒

“ปวงข้าพระพุทธเจ้า ตลอดจนพสกนิกรทั่วทั้งแผ่นดิน รู้สึกซาบซึ้งในพระกรุณาธิคุณแห่งใต้ฝ่าละอองพระบาท ที่ได้ทรงอุทิศพระองค์ในการปฏิบัติพระราชกรณียกิจอันสำคัญนานัปการ เพื่อส่งผลให้เกิดความผาสุกแก่อาณาประชาราษฎร์ ทรงห่วงใยทุกข์สุขของราษฎรเสมอมา พระองค์ทรงดำรงไว้ซึ่งทศพิธราชธรรม นำความร่มเย็นเป็นสุขมาสู่ปวงประชาชนชาวไทยทุกหมู่เหล่า”

ตัวอย่างที่ ๓

“ข้าพระพุทธเจ้าทั้งหลาย ต่างสำนึกอยู่เสมอว่า ตลอดรัชสมัยของใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาท ประเทศไทยมีความสงบสุข พสกนิกรชาวไทยทุกเชื้อชาติ มีความสุขร่มเย็นทั่วหน้ากัน ก็ด้วยพระบารมีปกเกล้าปกกระหม่อม ทรงห่วงใยคุณภาพชีวิตของพสกนิกรชาวไทยในทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจและสังคม เพื่อให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น พึ่งพาตนเองได้ ทรงมีพระราชดำริให้จัดตั้งมูลนิธิชัยพัฒนาเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานตามโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และเป็นการดำเนินงานเพื่อการพัฒนาที่ไม่ซ้ำซ้อนกับโครงการของรัฐ อันเป็นการสนับสนุนส่งเสริมและประสานงานให้โครงการต่าง ๆ เกิดความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น สามารถดำเนินการได้อย่างรวดเร็ว สอดคล้องกับสถานการณ์ โดยไม่ถูกจำกัดด้วยเงื่อนไขหรือกฎระเบียบต่าง ๆ นับเป็นพระอัจฉริยภาพที่ยากจะหาผู้ใดเสมอเหมือน อันควรนำไปเป็นแบบอย่างในการปฏิบัติงานไม่ว่าภาครัฐหรือภาคเอกชนเป็นอย่างยิ่ง”

ตัวอย่างที่ ๔

“ปวงข้าพระพุทธเจ้าทั้งหลาย ต่างปลาบปลื้ม ปีติยินดี เป็นอย่างยิ่งที่ได้ฝ่าละอองธุลีพระบาท หลบหนีจากพระอาการประชวร ทรงพระเกษมสำราญและทรงมีพระพลามัยแข็งแรงสมบูรณ์ ตลอดระยะเวลาอันยาวนานกว่า ๖ ทศวรรษนับแต่เสด็จขึ้นครองสิริราชสมบัติ ได้ฝ่าละอองธุลีพระบาท ได้ทรงอุทิศเวลา กำลังพระวรกาย กำลังพระปัญญา และกำลังพระราชทรัพย์ปฏิบัติบำเพ็ญพระราชกรณียกิจนานัปการ เพื่อความผาสุกร่มเย็นของอาณาประชาราษฎร์ และเพื่อความมั่นคงของประเทศชาติตลอดมา ได้ฝ่าละอองธุลีพระบาทได้พระราชทานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ มากกว่าสามพันโครงการที่ได้นำพสกนิกรไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน และยังคงความผาสุกมาสู่พสกนิกรทุกหมู่เหล่า ทรงครองสิริราชสมบัติด้วยทศพิธราชธรรม เปี่ยมด้วยพระปรีชาสามารถ พระอัจฉริยภาพ และพระวิสัยทัศน์ ส่งผลให้ชาติบ้านเมืองเจริญรุ่งเรืองอและพสกนิกรมีความผาสุกร่วมเย็นภายใต้ร่มพระบารมีแห่งใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาท ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐยิ่ง”

บทสรุป หรือการถวายพระพรชัยมงคล

ตัวอย่างที่ ๑

“ในศุภมหามงคลนี้ ข้าพระพุทธเจ้าทั้งหลายขอพระราชทานน้อมเกล้าฯน้อมกระหม่อมถวายพระพรชัยมงคล ขออาราธนาคุณพระศรีรัตนตรัย และอานุภาพสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในสากลโปรดอภิบาลบันดาลดลให้ใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาททรงพระเจริญด้วยจตุรพิธพรชัย ทรงพระเกษมสำราญ ปราศจากโรคภัยและภัยอันตรายทั้งปวง มีพระชนมายุยิ่งยืนนาน ทรงเป็นมิ่งขวัญปกเกล้าชาวไทย ตลอดกาลนिरันตร์เทอญ”

ตัวอย่างที่ ๒

“ในศุภมหามงคลนี้ ปวงข้าพระพุทธเจ้าขอพระราชทานพระบรมราชวโรกาสน้อมเกล้าฯน้อมกระหม่อมถวายพระพรชัยมงคลด้วยความจงรักและภักดียิ่ง ขอตั้งจิตอธิษฐานอัญเชิญอานุภาพแห่งพระไตรรัตน์ และพระสยามเทวาธิราช อีกทั้งพระบารมีของสมเด็จพระบูรพมหากษัตริยาธิราชเจ้าทุกพระองค์ได้โปรดอภิบาลบันดาลดลให้ใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาท ทรงเจริญพระชนม์มิ่งยืนนาน ทรงพระเกษมสำราญปราศจาก โรคภัยอาถรรพ์ภัย มีพระราชปณิธานใด จงสัมฤทธิ์ เจริญด้วยจตุรพิธพรชัย สถิตสถาพร เป็นมิ่งขวัญสูงสุดแก่ปวงข้าพระพุทธเจ้าชาวไทยตราบกาลนिरันตร์”

ตัวอย่างที่ ๓

“ในโอกาสมหามงคลนี้ ข้าพระพุทธเจ้าทั้งหลายขอพระราชทานพระบรมราชวโรกาส น้อมเกล้าฯน้อมกระหม่อม ถวายพระพรชัยมงคล ขออาราธนาคุณพระศรีรัตนตรัย และอานุภาพ สิ่งศักดิ์สิทธิ์ในสากล โปรดอภิบาลบันดาลดลให้พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จงทรงพระเจริญด้วย จตุรพิธพรชัยทุกประการ พระเกียรติคุณแผ่ไพศาล มีพระราชประสงค์จำนงหมายสิ่งใด จงสัมฤทธิ์ ทรงสถิตเป็นพระมิ่งขวัญร่มเกล้าของเหล่าพสกนิกรตราบจิริฐิติกาลเทอญ”

ตัวอย่างที่ ๔

“ในศุภวาระอันเป็นมิ่งมงคลนี้ ข้าพระพุทธเจ้าทั้งหลาย ขอพระราชทานพระบรม ราชานุญาตน้อมเกล้าฯน้อมกระหม่อมถวายพระพรชัยมงคล ขออานุภาพแห่งคุณพระศรีรัตนตรัยและ สรรพสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในสากล ตลอดจนพระบรมเดชานุภาพแห่งพระสยามเทวาธิราชและสมเด็จพระ บูรพมหากษัตริยาธิราชเจ้าทุกพระองค์ โปรดอภิบาลบันดาลดลให้ได้ฝ่าละอองธุลีพระบาท ทรงพระ เจริญด้วยจตุรพิธพรชัย มีพระพลานามัยสมบูรณ์แข็งแรง ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บและอุปัทวันตรายใด ๆ ทรงพระเกษมสำราญ พระชนมพรรษายิ่งยืนนาน พระบารมีแผ่ไพศาล ทรงสถิตเป็นร่มโพธิ์ทอง ของปวงชนชาวไทยตราบกาลนิรันดร”

คำลงท้าย

“ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม ขอเดชะ”

๒. วันเฉลิมพระชนมพรรษา สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ

คำขึ้นต้น

“ขอเดชะฝ่าละอองธุลีพระบาทปกเกล้าปกกระหม่อม”

บทเกริ่นนำ

ตัวอย่างที่ ๑

“เนื่องในมหามงคลสมัย คล้ายวันพระราชสมภพแห่งใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาทที่เวียนมา บรรจบครบรอบอีกวาระหนึ่ง ข้าพระพุทธเจ้านายนิคม ไวยรัชพานิช ประธานวุฒิสภา ในนามของ สมาชิกวุฒิสภา ข้าราชการและลูกจ้างสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ต่างรู้สึกซาบซึ้งในพระมหา กรุณาธิคุณที่ใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาททรงมีต่อปวงพสกนิกรเสมอมา ด้วยตลอดระยะเวลาที่ทรง

ตำราพระอิสริยยศกึ่งสมเด็จพระบรมราชินีนาถ เคียงคู่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาททรงอุทิศพระองค์บำเพ็ญพระราชกรณียกิจ อันยังประโยชน์แก่ประเทศชาติเป็นเอกประการ”

ตัวอย่างที่ ๒

“เนื่องในศุภมงคลสมัยคล้ายวันพระราชสมภพแห่งสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถที่เวียนมาบรรจบครบรอบปีอภิวาระหนึ่ง ในวันที่ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๕๑ ข้าพระพุทธเจ้า นายประสพสุข บุญเดช ประธานวุฒิสภา ในนามของสมาชิกวุฒิสภาและคู่สมรส พร้อมด้วยข้าราชการการเมือง และข้าราชการสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา มีความปลาบปลื้มปิติยิ่งนักที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้เหล่าข้าพระพุทธเจ้าได้เข้าเฝ้าถวายพระพรชัยมงคลแสดงความจงรักภักดีในใต้เบื้องพระยุคลบาทอภิวาระหนึ่ง”

เนื้อหาสาระ หรือใจความสำคัญ

ตัวอย่างที่ ๑

“ด้วยสายพระเนตรที่ยาวไกล ดวงพระราชหฤทัยที่มุ่งมั่นจะดำเนินตามรอยเบื้องพระยุคลบาทแห่งองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในอันที่จะยังความมาสุกรมเย็นแก่ปวงพสกนิกรชาวไทย โครงการที่สนองแนวพระราชดำริที่เกิดขึ้น อาทิ โครงการปาร์กน้ำ โครงการบ้านเล็กในป่าใหญ่ เพื่ออนุรักษ์ธรรมชาติ ชีวิตสัตว์ป่านานาพันธุ์ และสิ่งแวดล้อม ตลอดจนโครงการศิลปาชีพ เพื่อฟื้นฟูส่งเสริมและธำรงรักษาไว้ซึ่งงานศิลปหัตถกรรม มรดกทางวัฒนธรรมของชาติ จึงไม่เพียงจะนำมาซึ่งความกินดีอยู่ดี ยกระดับมาตรฐานคุณภาพชีวิตของอาณาประชาราษฎร์ และเป็นที่ยอมรับในระดับสากล ทรงได้รับการเทิดพระเกียรติจากองค์การสหประชาชาติหลายครั้งหลายครา นำมาซึ่งความภาคภูมิใจแก่ปวงพสกนิกรชาวไทย ที่ทั่วโลกได้ประจักษ์ในพระอัจฉริยภาพ และพระปรีชาญาณ”

ตัวอย่างที่ ๒

“ปวงข้าพระพุทธเจ้า ต่างสำนึกและซาบซึ้งในพระมหากรุณาธิคุณ แห่งใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาทอย่างหาที่สุดมิได้ นับแต่ใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาทเสด็จเป็นมิ่งขวัญคู่พระบารมีพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจวบจนถึงปัจจุบัน ใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาททรงจำเริญรอยตามพระยุคลบาทแห่งองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในอันที่จะทรงอุทิศพระวรกายบำเพ็ญพระราช

กรณียกิจน้อยใหญ่ นานับการ ใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาททรงเป็นองค์เอกอัครอุปถัมภ์ งานศิลปหัตถกรรม ทรงอนุรักษ์และฟื้นฟูพร้อมทั้งส่งเสริมศิลปอาชีพ จนพระเกียรติคุณแผ่ขยาย ไปยังนานาอารยประเทศ เป็นเหตุให้ศิลปะไทย เอกลักษณ์ไทย และนามประเทศไทยเป็นที่เลื่องลือ ขจรไกล และเป็นที่ยกย่องของชาวไทยทั้งชาติ”

บทสรุป หรือการถวายพระพรชัยมงคล

ตัวอย่างที่ ๑

“ในศุภมงคลเฉลิมพระชนมพรรษา พุทธศักราช ๒๕๕๘ นี้ ปวงข้าพระพุทธเจ้า ขอพระราชทานพระราชวโรกาส น้อมเกล้าฯน้อมกระหม่อมถวายพระพรชัยมงคล ขออัญเชิญอำนาจ แห่งคุณพระศรีรัตนตรัย พระสยามเทวาธิราช อีกทั้งพระบารมีแห่งสมเด็จพระบูรพมหากษัตริยาธิราช เจ้าทุกพระองค์ ได้โปรดอภิบาลพระราชทานพรให้ใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาททรงเจริญ พระชนมพรรษาที่อายุ ทรงเกษมสุขสำราญพระราชหฤทัย พรั่งพร้อมด้วยจตุรพิธพรชัย พระเกียรติยศเกริกไกรแผ่ไพศาล สถิตยั้งยืนนานเคียงคู่พระบารมีแห่งองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวตราบกาลนิรันดร์”

ตัวอย่างที่ ๒

“ในวโรกาสอันเป็นมิ่งมหามงคลนี้ ข้าพระพุทธเจ้าทั้งหลายขอพระราชทานพระบรม ราชวโรกาสถวายพระพรชัยมงคล ขออำนาจคุณพระศรีรัตนตรัยและสรรพสิ่งศักดิ์สิทธิ์แห่งปวงเทพ ทั้งหลาย ได้โปรดอภิบาลดลบันดาลให้ใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาท ทรงพระเจริญด้วยจตุรพิธพรชัย พระชนมายุยิ่งยืนนาน ทรงมีพระราชปณิธานใดจงสัมฤทธิ์ ทรงสถิตเป็นมิ่งขวัญร่มเกล้า แต่ปวงข้าพระพุทธเจ้าและพสกนิกรตลอดนิรันดร์กาล”

คำลงท้าย

“ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม ขอเดชะ”

๓. วันคล้ายวันพระราชสมภพ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร

คำขึ้นต้น

“ขอพระราชทานกราบบังคมทูล ทราบฝ่าละอองพระบาท”

บทเกริ่นนำ

ตัวอย่างที่ ๑

“ข้าพระพุทธเจ้า พลเอก ธีรเดช มีเพียร ประธานวุฒิสภา พร้อมด้วยสมาชิกวุฒิสภาข้าราชการสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา พร้อมด้วยคู่สมรส ต่างปลื้มปิติยินดีเป็นล้นพ้นที่ศุภวามงคลสมัย คล้ายวันพระราชสมภพแห่งใต้ฝ่าละอองพระบาทได้เวียนมาบรรจบครบรอบปีอภิวาระหนึ่ง ปวงข้าพระพุทธเจ้าทั้งหลายต่างน้อมรำลึกในพระกรุณาธิคุณเป็นที่ยิ่ง”

ตัวอย่างที่ ๒

“ในศุภมงคลสมัยคล้ายวันพระราชสมภพแห่งใต้ฝ่าละอองพระบาทที่เวียนมาบรรจบครบรอบปีอภิวาระหนึ่ง ในวันที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๕๒ นี้ ข้าพระพุทธเจ้านายประสพสุข บุญเดช ประธานวุฒิสภา พร้อมด้วยสมาชิกวุฒิสภา ข้าราชการรัฐสภาฝ่ายการเมือง ข้าราชการและลูกจ้างสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ต่างปิติยินดีที่ใต้ฝ่าละอองพระบาท ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ปวงข้าพระพุทธเจ้าเข้าเฝ้าเพื่อแสดงความจงรักภักดีในวันนี้”

เนื้อหาสาระ หรือใจความสำคัญ

ตัวอย่างที่ ๑

“วันที่ ๒๘ กรกฎาคม ของทุกปี เป็นวันสำคัญยิ่งของปวงข้าพระพุทธเจ้า ที่จักได้แสดงความจงรักภักดี เทิดพระเกียรติคุณใต้ฝ่าละอองพระบาท ซึ่งเป็นมิ่งขวัญของปวงชนชาวไทย พระราชนิพนธ์กิจนันทนาการ ที่ทรงพระราชวิริยอุตสาหะบำเพ็ญ ล้วนเป็นไปเพื่อบรรเทาทุกข์ และพระราชทานความร่มเย็นเป็นสุขแก่อณาประชาราษฎร์และบ้านเมืองเสมอมา โดยมีทรงย่อท้อ ด้วยพระมหากรุณาธิคุณ และพระเมตตาคุณที่ทรงปฏิบัติอย่างมากมายล้วนจารึกอยู่ในหัวใจของปวงข้าพระพุทธเจ้า และพสกนิกรตลอดไป”

ตัวอย่างที่ ๒

“ข้าพระพุทธเจ้าทั้งหลาย มีความปลื้มปิติยินดีเป็นอย่างยิ่งนัก ที่ใต้ฝ่าละอองพระบาท ทรงพระเกษมสำราญ มีพระหฤทัยชื่นบานและพระพลานามัยสมบูรณ์แข็งแรง ทรงเสียสละบำเพ็ญพระราชกรณียกิจอันเป็นคุณอนันต์ต่อประเทศชาติและพสกนิกรอย่างมิทรงย่อท้อ ด้วยพระหฤทัยที่เปี่ยมด้วยเมตตาธิคุณ ซึ่งเป็นการแบ่งเบาพระราชกรณียกิจอันมากล้นแห่ง

องค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถให้สัมฤทธิ์ผล สมดังพระราชปณิธาน”

บทสรุป หรือการถวายพระพรชัยมงคล

ตัวอย่างที่ ๑

“ปวงข้าพระพุทธเจ้า ขอพระราชทานพระราชวโรกาสน้อมเกล้าฯ น้อมกระหม่อมถวาย พระพรชัยมงคล ขอตั้งจิตอธิษฐานอัญเชิญอนุภาพแห่งคุณพระศรีรัตนตรัย พระสยามเทวาธิราช อีกทั้งเดชพระบารมีแห่งสมเด็จพระบูรพมหากษัตริยาธิราชเจ้าทุกพระองค์ ได้โปรดอภิบาล พระราชทานพรให้ได้ฝ่าละอองพระบาท ทรงเจริญพระชนมายุยืนนาน ทรงเกษมสุขสำราญ พระราชหฤทัย พรั่งพร้อมด้วยจตุรพิธพรชัย พระเกียรติยศเกริกไกรแผ่ไพศาล มีพระราชปณิธาน ให้สัมฤทธิ์ สถิตเป็นมิ่งขวัญพสกนิกรชาวไทยตราบจิรัฐกาล”

ตัวอย่างที่ ๒

“ณ ศุภวารอันประเสริฐนี้ ปวงข้าพระพุทธเจ้าทั้งหลายจึงขอพระราชทานพระราชวโรกาสน้อมเกล้าฯ น้อมกระหม่อมถวายพระพรชัยมงคลด้วยความจงรักภักดีเป็นที่ยิ่ง ขออนุภาพแห่งพระไตรรัตนอันศักดิ์สิทธิ์ พระเดชานุภาพแห่งพระสยามเทวาธิราช และพระบารมีแห่งสมเด็จพระบูรพมหากษัตริยาธิราชเจ้าทุกพระองค์ ได้โปรดอภิบาลดาลดลให้ได้ฝ่าละอองพระบาท ทรงเจริญพระชนมายุศุภสวัสดิ์ พระเกียรติยศเรื่องจรัสแผ่ไพศาล ทรงพระเกษมสำราญพระราชหฤทัย สรรพโรคาพยาธิพาลจงปลาท มีพระราชปณิธานใดให้สัมฤทธิ์ สถิตเป็นมิ่งขวัญแก่ปวงข้าพระพุทธเจ้า และพสกนิกรชาวไทยตราบกาลนิรันดร์”

คำลงท้าย

“ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม” หรือ

“ครุรมิควรแล้วแต่จะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม”

๓. วันคล้ายวันพระราชสมภพ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

คำขึ้นต้น

“ขอพระราชทานกราบบังคมทูล ทราบฝ่าละอองพระบาท”

บทเกริ่นนำ

ตัวอย่างที่ ๑

“ในศุภมงคลสมัยวันคล้ายวันพระราชสมภพของใต้ฝ่าละอองพระบาท ที่เวียนมาบรรจบครบรอบในวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๕๘ นี้ ข้าพระพุทธเจ้านายพรเพชร วิชิตชลชัย ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติพร้อมด้วยสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ข้าราชการรัฐสภาฝ่ายการเมือง ข้าราชการและลูกจ้างสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาพร้อมด้วยคู่สมรสต่างปิตินิติ ใต้ฝ่าละอองพระบาททรงเจริญพระชนมายุ ๕ รอบนักษัตร อีกทั้งทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ปวงข้าพระพุทธเจ้าเข้าเฝ้าทูลละอองพระบาทแสดงความจงรักภักดี และสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณในวันนี้”

ตัวอย่างที่ ๒

“เนื่องในโอกาสอันเป็นมิ่งมหามงคลวันคล้ายวันพระราชสมภพของใต้ฝ่าละอองพระบาทที่เวียนบรรจบครบปีอีกวาระหนึ่ง ในวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๕๗ นี้ ข้าพระพุทธเจ้า นายนิคม ไวยรัชพานิช ประธานวุฒิสภา พร้อมด้วยสมาชิกวุฒิสภา ข้าราชการรัฐสภาฝ่ายการเมือง และข้าราชการของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา พร้อมด้วยคู่สมรส มีความปิติโสมนัสยินดีเป็นล้นพ้นที่ใต้ฝ่าละอองพระบาทพระราชทานพระราชวโรกาสให้ปวงข้าพระพุทธเจ้าได้เข้าเฝ้าทูลละอองพระบาทแสดงความจงรักภักดี ในวันที่”

เนื้อหาสาระ หรือใจความสำคัญ

ตัวอย่างที่ ๑

“ใต้ฝ่าละอองพระบาททรงบำเพ็ญพระราชกรณียกิจนานัปการ อันเป็นประโยชน์แก่แผ่นดินและราษฎร โดยเฉพาะอย่างยิ่งโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็กและผู้ยากไร้ในชนบท ทรงส่งเสริมสุขภาพอนามัยและแก้ไขปัญหาภาวะทุพโภชนาในท้องถิ่น ทรงพระวิริยะอุตสาหะในการทรงศึกษาหาความรู้ เป็นที่ประจักษ์ชัดแจ้งทั้งในราชอาณาจักร และนานาชาติ”

ตัวอย่างที่ ๒

“ปวงข้าพระพุทธเจ้าและเหล่าพสกนิกรชาวไทย น้อมรำลึกถึงพระกรุณาธิคุณของใต้ฝ่าละอองพระบาท ที่ได้ทรงแบ่งเบาพระราชภารกิจของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงเสียสละอุทิศพระองค์บำเพ็ญพระราชกรณียกิจนานัปการ

ด้วยพระวิริยะอุตสาหะ ตรากตรำพระวรกายโดยไม่เห็นแก่ความเหนื่อยยาก เพื่อความร่มเย็นเป็นสุขของพสกนิกรและประโยชน์ของชาติบ้านเมือง เป็นที่ประจักษ์แก่ปวงอาณาประชาราษฎร์เสมอมา”

บทสรุป หรือการถวายพระพรชัยมงคล

ตัวอย่างที่ ๑

“ในวาระอันเป็นมหามงคลยิ่งนี้ ข้าพระพุทธเจ้าทั้งหลายขอพระราชทานพระราชวโรกาสน้อมเกล้าฯน้อมกระหม่อมถวายพระพรชัยมงคล ด้วยความจงรักภักดี ขออาราธนาคุณพระศรีรัตนตรัย อานุภาพแห่งพระสยามเทวาธิราช ตลอดจนพระบรมเดชานุภาพแห่งสมเด็จพระมหากษัตริยาธิราชเจ้าทุกพระองค์ และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายได้โปรดคลบบันดาลให้ได้ฝ่าละอองพระบาท ทรงพระเกษมสำราญ มีพระพลานามัยแข็งแรง พระเกียรติคุณแผ่ไพศาล ทรงพระเจริญยิ่งยืนนาน เป็นมิ่งขวัญของพสกนิกรชาวไทยตราบนานวันดังเช่นเดิมนิรันดรเทอญ”

ตัวอย่างที่ ๒

“ในวาระอันเป็นมหามงคลยิ่งนี้ ข้าพระพุทธเจ้าทั้งหลายขอพระราชทานน้อมเกล้าฯน้อมกระหม่อมถวายพระพรชัยมงคล ขอน้อมจิตอธิษฐาน ขออานุภาพแห่งคุณพระศรีรัตนตรัย พระสยามเทวาธิราชและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในสากลพิภพ กับทั้งพระบรมเดชานุภาพแห่งสมเด็จพระมหากษัตริยาธิราช ได้โปรดอภิบาลรักษาได้ฝ่าละอองพระบาทให้ทรงพระเกษมสำราญ ทรงพร้อมด้วยจตุรพิธพรชัย ยิ่งด้วยพระปัญญาบารมี ทรงสามารถปฏิบัติพระราชกรณียกิจให้สัมฤทธิ์ผลไพศาล สมดังพระราชปณิธาน เป็นมิ่งขวัญของประชาชนชาวไทยตลอดไป”

คำลงท้าย

“ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม” หรือ

“ควรมิควรแล้วแต่จะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม”

๔. วันคล้ายวันราชาภิเษกสมรส

คำขึ้นต้น

“ขอเดชะฝ่าละอองธุลีพระบาทปกเกล้าปกกระหม่อม”

บทเกริ่นนำ

ตัวอย่างที่ ๑

“ณ ศกดิถีมิ่งมงคลสมัยคล้ายวันราชาภิเษกสมรสของใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาท ที่ได้เวียนมาบรรจบครบรอบปีอีกวาระหนึ่งในวันนี้ ข้าพระพุทธเจ้า นายพรเพชร วิชิตชลชัย ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ พร้อมด้วยสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ข้าราชการรัฐสภาฝ่ายการเมือง ข้าราชการสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา และคู่สมรส ต่างปีติยินดีเป็นอย่างยิ่ง อีกทั้งน้อมรำลึกในพระมหากรุณาธิคุณ และพระราชจริยาวัตรนานัปการอันเปี่ยมด้วยพระเมตตาธรรม ทรงห่วงใยในทุกข์สุขของปวงพสกนิกรชาวไทย ดุจดั่งบิดามารดาห่วงใยในบุตร ทรงอุทิศพระองค์ปกป้องคุ้มครอง ประชาชนราษฎร์ และประเทศชาติให้อยู่เย็นเป็นสุขเสมอมา”

ตัวอย่างที่ ๒

“เนื่องในโอกาสจิตสมัย คล้ายวันราชาภิเษกสมรสแห่งใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาทที่ได้เวียนมาบรรจบครบรอบปีอีกวาระหนึ่ง ในวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๕๖ นี้ ข้าพระพุทธเจ้านายนิคม ไวยรัชพานิช ประธานวุฒิสภา ในนามของสมาชิกวุฒิสภา ข้าราชการสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ต่างปีติยินดีในพระบารมีแห่งใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาททั้งสองพระองค์ อีกทั้งตระหนักในพระมหากรุณาธิคุณที่ทรงอุทิศพระองค์บำเพ็ญพระราชกรณียกิจนานัปการ เพื่อยังประโยชน์สุขแก่ปวงพสกนิกรชาวไทยเสมอมา”

เนื้อหาสาระ หรือใจความสำคัญ

ตัวอย่างที่ ๑

“พระมหากรุณาธิคุณแห่งใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาททั้งสองพระองค์ ที่ทรงไว้ซึ่งทศพิธราชธรรม เป็นที่เคารพสักการะและเป็นที่ยิ่งของอาณาประชาราษฎร์ ทรงอุทิศพระองค์บำเพ็ญพระราชกรณียกิจนานัปการด้วยพระวิริยะอุตสาหะ อดทนเสียสละเคียงคู่กันตลอดมา พระราชจริยาวัตรอันเปี่ยมด้วยพระเมตตาธรรม ห่วงใยในทุกข์สุขของปวงพสกนิกรดุจดั่งบิดามารดาห่วงใยบุตร จนพระเกียรติเกริกก้องเลื่องระบือไปทั่วสากล นับว่าเป็นโชคดีของปวงชนชาวไทยที่ได้มีองค์พระประมุขที่สุุดประเสริฐ อันเป็นคุณประโยชน์แก่ประเทศชาติอย่างเอนกอนันต์เสมอมา”

ตัวอย่างที่ ๒

“พระมหากษัตริย์คุณที่ได้ฝ่าละอองธนูพระบาททั้งสองพระองค์ทรงมีต่อแผ่นดินนั้นใหญ่หลวงนานัปการ ซึ่งข้าพระพุทธเจ้ามีอำนาจมาพรรณานี้ ได้หมดสิ้นในโอกาสนี้ พระเกียรติคุณแห่งได้ฝ่าละอองธนูพระบาทในฐานะพระมหากษัตริย์และพระบรมราชินีนาถผู้ประเสริฐภายใต้ระบอบประชาธิปไตยยังได้เลื่องลือไปทั่วทิศา แม้ผู้นำต่างแดนก็ยกย่องชื่นชมในพระปรีชาสามารถ ความเสียสละและการเข้าถึงประชาชนอยู่เป็นนิจ พระองค์จึงสถิตเป็นศูนย์รวมจิตใจของไทยทั้งมวล อันยากที่จะหาประมุขของชาติใดเทียมเท่าได้ นับเป็นบุญอันประเสริฐของพสกนิกรชาวไทยที่เกิดมาได้เบื้องพระยุคลบาท อีกทั้งชาวต่างชาติที่เข้ามาพึ่งบรมโพธิสมภาร ได้อาศัยพระบารมีปกเกล้าปกกระหม่อมให้ร่มเย็นเป็นสุขตลอดมา”

บทสรุป หรือการถวายพระพรชัยมงคล

ตัวอย่างที่ ๑

“ในศุภมหามงคลนี้ ปวงข้าพระพุทธเจ้าขอพระราชทานพระบรมราชวโรกาส น้อมเกล้าน้อมกระหม่อมถวายพระพรชัยมงคล ขออานุภาพแห่งคุณพระศรีรัตนตรัยและสรรพสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายในสากลพิภพ อีกทั้งพระบารมีของสมเด็จพระบูรพมหากษัตริยาธิราชเจ้าทุกพระองค์ ได้โปรดอภิบาลบันดาลดลให้ได้ฝ่าละอองธนูพระบาททั้งสองพระองค์ ทรงเจริญพระชนม์ยิ่งยืนนาน ทรงพระเกษมสุข มีพระราชปณิธานใดจงสัมฤทธิ์ ด้วยจตุรพิธพรชัย สถิตสถาพร เคียงคู่ในมหाराไชศวรร์ เป็นมิ่งขวัญสูงสุดแก่ปวงข้าพระพุทธเจ้า และพสกนิกรชาวไทย ตราบนิรันดร์กาล”

ตัวอย่างที่ ๒

“ปวงข้าพระพุทธเจ้าทั้งหลาย ขอพระราชทานพระบรมราชวโรกาสน้อมเกล้าน้อมกระหม่อมถวายพระพรชัยมงคล ขออานุภาพแห่งคุณพระศรีรัตนตรัยและสรรพสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายในสากลพิภพ ได้โปรดอภิบาลดลบันดาลให้ได้ฝ่าละอองธนูพระบาทและสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงพระเกษมสำราญ ปราศจากอุปัทวันตราย ให้ทรงพระเจริญ พระชนมพรรษา ยิ่งยืนนาน สถิตในมโหศวรรยราชสมบัติเจริญจำรัสด้วยพระเกียรติคุณอดุลยศ ปราบกษจรไปทั่วทิศานุทิศ เพื่อทรงเป็นศรีสง่าแก่รัฐสีมาอาณาจักร ทั้งทรงเป็นร่มโพธิ์ทองของปวงประชาชนไทย ตลอดชั่วกาลนาน”

คำสั่งท้าย

“ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม ขอเดชะ”

ข้อพึงระวัง : หลังคำว่า “ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม” จะต้องเว้นวรรคทุกครั้ง แล้วจึงตามด้วยคำว่า “ขอเดชะ”

ตัวอย่าง แสดงแบบฟอร์มการเขียนคำกล่าวถวายพระพรในโอกาสต่างๆ

คำกล่าวถวายพระพรชัยมงคล

เนื่องในวันเฉลิมพระชนมพรรษา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

วันที่ ..... (วัน / เดือน ปี พ.ศ. ....)

ของ .....

(คำขึ้นต้น) ขอเดชะฝ่าละอองธุลีพระบาทปกเกล้าปกกระหม่อม

(บทเกริ่นนำ) .....

ส่วนแรก

(เนื้อหา /ใจความสำคัญ) .....

ส่วนกลาง

(ส่วนสรุป / การถวายพระพรชัยมงคล) .....

ส่วนท้าย

(คำลงท้าย) ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม ขอเดชะ

คำกล่าวถวายพระพรชัยมงคล

เนื่องในวันเฉลิมพระชนมพรรษา สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ

วันที่ ..... (วัน / เดือน ปี พ.ศ. ....)

ของ .....

(คำขึ้นต้น) ขอเดชะฝ่าละอองธุลีพระบาทปกเกล้าปกกระหม่อม

(บทเกริ่นนำ) .....

ส่วนแรก

(เนื้อหา / ใจความสำคัญ) .....

ส่วนกลาง

(ส่วนสรุป / การถวายพระพรชัยมงคล) .....

ส่วนท้าย

(คำลงท้าย) ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม ขอเดชะ

คำกล่าวถวายพระพรชัยมงคล

เนื่องในวันคล้ายวันพระราชสมภพ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร

วันที่ ..... (วัน / เดือน ปี พ.ศ. ....)

ของ .....

(คำขึ้นต้น) ขอพระราชทานกราบบังคมทูล ทราบฝ่าละอองพระบาท

(บทเกริ่นนำ).....

ส่วนแรก

(เนื้อหา /ใจความสำคัญ) .....

ส่วนกลาง

(ส่วนสรุป / การถวายพระพรชัยมงคล) .....

ส่วนท้าย

(คำลงท้าย) ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม หรือ

ควรมิควรแล้วแต่จะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม

คำกล่าวถวายพระพรชัยมงคล

เนื่องในวันคล้ายวันพระราชสมภพ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

วันที่ ..... (วัน / เดือน ปี พ.ศ. ....)

ของ .....

(คำขึ้นต้น) ขอพระราชทานกราบบังคมทูล ทราบฝ่าละอองพระบาท

(บทเกริ่นนำ).....

ส่วนแรก

(เนื้อหา /ใจความสำคัญ) .....

ส่วนกลาง

(ส่วนสรุป / การถวายพระพรชัยมงคล) .....

ส่วนท้าย

(คำลงท้าย) ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม หรือ

ควรมิควรแล้วแต่จะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม

คำกล่าวถวายพระพรชัยมงคล
เนื่องในวันคล้ายวันราชาภิเษกสมรส
วันที่ ..... (วัน / เดือน ปี พ.ศ. ....)
ของ .....

(คำขึ้นต้น) ขอเดชะฝ่าละอองธุลีพระบาทปกเกล้าปกกระหม่อม	}	ส่วนแรก
(บทเกริ่นนำ).....		
.....		
.....		
(เนื้อหา /ใจความสำคัญ)	}	ส่วนกลาง
.....		
.....		
.....		
(ส่วนสรุป / การถวายพระพรชัยมงคล)	}	ส่วนท้าย
.....		
.....		
(คำลงท้าย) ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม ขอเดชะ	}	
.....		

สรุปหลักการเขียนคำกล่าวถวายพระพรชัยมงคลให้มีประสิทธิภาพ

ตามที่ได้อธิบายแนวทางการเขียนคำกล่าวถวายพระพรชัยมงคลให้มีประสิทธิภาพ ประกอบกับการยกตัวอย่างการเขียนส่วนประกอบของคำกล่าวถวายพระพรชัยมงคลแต่ละส่วน มาแล้วข้างต้น สามารถสรุปเป็นหลักการเขียนคำกล่าวถวายพระพรชัยมงคลให้มีประสิทธิภาพ ได้ดังนี้

๑. ควรศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับโอกาสที่เขียนคำกล่าวนั้นว่ามีความสำคัญอย่างไร
๒. จะใช้การเขียนแบบย่อหน้าเดียวหรือหลายย่อหน้าก็ได้ แต่ไม่ควรเกิน ๔-๕ ย่อหน้า
๓. เขียนส่วนประกอบให้ครบ ทั้ง ๓ ส่วน โดยเขียนให้กระชับ ไม่เยิ่นเย้อ ไม่กล่าวซ้ำ ประเด็น และไม่ควรรยาวเกินไป ประกอบด้วย

๓.๑ ส่วนแรก ได้แก่ คำขึ้นต้น และบทเกริ่นนำ

ใช้คำขึ้นต้นให้ถูกต้องตามพระอิสริยยศของแต่ละพระองค์ แล้วเขียนบทเกริ่น นำให้ครอบคลุมรายละเอียดที่สำคัญ คือ บอกให้ทราบถึงโอกาสที่กล่าว บอกให้ทราบว่า ผู้กล่าวเป็นใคร มีตำแหน่งอะไร และกล่าวแสดงถึงความปลื้มปิติยินดีและสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ หรือพระกรุณาธิคุณที่ได้มีโอกาสแสดงออกถึงความจงรักภักดีในการถวายพระพรชัยมงคลในครั้งนี้ โดยใช้หลักการเขียนที่ดี กล่าวคือ เขียนให้มีสัมพันธ์ภาพและสอดคล้องภาพต่อกัน หมายถึง การเขียนข้อความให้มีความต่อเนื่องเชื่อมโยงกัน สอดคล้องและสัมพันธ์กัน และเน้นย้ำ ประเด็นสำคัญ โดยเลือกใช้คำที่มีความไพเราะ มีความหมายที่ดีเป็นมงคลและมีความสละสลวย นอกจากนี้ ควรระมัดระวังการใช้คำสรรพนาม แทนพระมหากษัตริย์และพระบรมวงศานุวงศ์แต่ละพระองค์ให้ถูกต้อง

๓.๒ ส่วนกลาง ได้แก่ เนื้อหาสาระหรือเนื้อความความสำคัญ

เนื่องจากการเขียนคำกล่าวถวายพระพรชัยมงคล เป็นการกล่าวในโอกาส มหามงคลต่าง ๆ ของพระมหากษัตริย์ พระบรมราชินีนาถ และพระบรมวงศานุวงศ์ชั้นสูง ดังนั้น ในส่วนเนื้อหา มักจะเป็นการกล่าวราชสดุดีเฉลิมพระเกียรติ หรือการกล่าวยกย่องสรรเสริญชื่นชม พระบารมี โดยการพรรณนาหรือบรรยายเพื่อเป็นการน้อมรำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณของ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ หรือพระกรุณาธิคุณของ พระบรมวงศานุวงศ์พระองค์อื่น ๆ หรือพระราชกรณียกิจที่แต่ละพระองค์ได้ทรงบำเพ็ญ

เพื่อประโยชน์สุขของพสกนิกรชาวไทย ทั้งนี้ อาจจะกล่าวถึงหลักการทรงงาน หรือพระอัจฉริยภาพ ตลอดจนพระปรีชาสามารถด้านต่าง ๆ ของแต่ละพระองค์ เพื่อเทิดพระเกียรติในด้านใดด้านหนึ่ง โดยเฉพาะก็ได้

๓.๓ ส่วนท้าย ได้แก่ การถวายพระพรชัยมงคลและคำลงท้าย

ในส่วนท้ายจะเป็นการขอพระราชทานพระราชวโรกาสน้อมเกล้า น้อมกระหม่อมถวายพระพรชัยมงคลแด่องค์พระมหากษัตริย์และพระบรมราชินีนาถ มีพระชนมพรรษาที่ยืนนาน หรือพระบรมวงศานุวงศ์ ให้มีพระชนมายุที่ยืนนาน สิ่งที่สำคัญในการเขียนส่วนที่เป็นการถวายพระพรชัยมงคลนี้ คือการคัดสรรราชาศัพท์ หรือถ้อยคำที่มีความหมายที่ดี เป็นมงคล มีความไพเราะสละสลวย ในการถวายพระพรและแสดงความเคารพเทิดทูน องค์พระมหากษัตริย์ พระบรมราชินีนาถ หรือพระบรมวงศานุวงศ์ที่ทรงเป็นที่เคารพรักของคนไทย และจบด้วยคำลงท้ายที่ถูกต้องตรงตามคำขึ้นต้นตามพระอิสริยยศของพระบรมวงศานุวงศ์ แต่ละพระองค์

๔. การเขียนคำกล่าวถวายพระพรชัยมงคล ถือเป็นงานเขียนที่ใช้ทั้งความรู้และศิลปะผสมผสานเข้าไว้ด้วยกัน จึงจะทำให้เขียนได้ไพเราะสละสลวย เปี่ยมไปด้วยความหมายที่ตรงตามเจตนารมณ์ในการถวายพระพรชัยมงคลในแต่ละโอกาส ดังนั้น ผู้เขียนควรฝึกเขียนบ่อย ๆ ให้เกิดทักษะความชำนาญ และศึกษาจากคำกล่าวของบุคคลสำคัญในอดีต และเก็บรวบรวมคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องที่ใช้อยู่เป็นประจำ จนเกิดเป็นคลังคำศัพท์ขึ้นมาจะทำให้การเขียนง่ายขึ้นและใช้เวลา น้อยลง

๒) คำกราบบังคมทูลในโอกาสต่าง ๆ

ความหมายของคำกราบบังคมทูล

คำกราบบังคมทูล หมายถึง คำพูดที่เสนอ บอก กล่าว หรือรายงานด้วยการแสดงความเคารพต่อองค์พระมหากษัตริย์ สมเด็จพระบรมราชินีนาถ และพระบรมราชวงศ์ชั้นสูง

การเขียนคำกราบบังคมทูลมีลักษณะที่แตกต่างจากการเขียนคำกล่าวโดยทั่วไป แต่มีลักษณะคล้ายกับการเขียนคำกล่าวถวายพระพรชัยมงคล กล่าวคือ จะต้องเลือกใช้คำที่ถูกต้องตามพระอิสริยยศ ซึ่งการเขียนคำกราบบังคมทูลจะต้องระมัดระวังเป็นอย่างมากในการใช้ราชาศัพท์และสำนวนที่มีความถูกต้องและเหมาะสม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คำขึ้นต้น คำสรรพนาม และคำลงท้าย

เค้าโครงของคำกราบบังคมทูล

การเขียนคำกราบบังคมทูล ไม่ว่าจะเป็นการคำกราบบังคมทูลต่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ หรือพระบรมวงศานุวงศ์ จะมีส่วนประกอบหรือเค้าโครงในการเขียน ๓ ส่วน ดังต่อไปนี้

- (๑) คำขึ้นต้น และบทเกริ่นนำ
- (๒) เรื่องราว
- (๓) คำลงท้าย

แนวทางการเขียนคำกราบบังคมทูลให้มีประสิทธิภาพ

การเขียนส่วนประกอบของคำกราบบังคมทูล

คำกราบบังคมทูลต่อพระมหากษัตริย์และพระบรมวงศานุวงศ์ แต่ละพระองค์ จะประกอบด้วยคำขึ้นต้น บทเกริ่นนำ ซึ่งเป็นการเกริ่นแนะนำตัวผู้กราบบังคมทูลก่อนที่จะกราบบังคมทูลต่อไป เรื่องที่กราบบังคมทูล และคำลงท้าย ซึ่งคำขึ้นต้นและลงท้ายจะมีรูปแบบเดียวกับการเขียนคำกล่าวถวายพระพรชัยมงคล ที่ผู้เขียนจะต้องเลือกใช้คำขึ้นต้นให้ถูกต้องตามพระอิสริยยศของแต่ละพระองค์ ดังนี้

๑. กราบบังคมทูลพระกรุณา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

- คำขึ้นต้น

“ขอเดชะฝ่าละอองธุลีพระบาทปกเกล้าปกกระหม่อม”

- บทเกริ่นนำ

“ข้าพระพุทธเจ้า (ออกชื่อและตำแหน่งของตนเอง) ขอพระราชทานพระบรมราชวโรกาส

- กราบบังคมทูลพระกรุณาทราบฝ่าละอองธุลีพระบาท (แล้วดำเนินการต่อไป).....

- เบิกผู้เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท (ค่านำหน้าชื่อ, ชื่อ-สกุล).....

(แล้วดำเนินการต่อไป).....

การใช้คำสรรพนาม

ใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาท แทน พระมหากษัตริย์

ข้าพระพุทธเจ้า

แทน ผู้กราบบังคมทูลพระกรุณา

- คำลงท้าย

“ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม ขอเดชะ”

๒. กราบบังคมทูลพระกรุณา สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ

- คำขึ้นต้น

“ขอเดชะฝ่าละอองธุลีพระบาทปกเกล้าปกกระหม่อม”

- บทเกริ่นนำ

“ข้าพระพุทธเจ้า (ออกชื่อและตำแหน่งของตนเอง) ขอพระราชทานพระบรมราชวโรกาส

- กราบบังคมทูลพระกรุณาทราบบ้างละอองธุลีพระบาท (แล้วดำเนินการต่อไป).....

- เบิกผู้เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท (คำนำหน้าชื่อ, ชื่อ-สกุล).....

(แล้วดำเนินการต่อไป).....

การใช้คำสรรพนาม

ใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาท แทน สมเด็จพระบรมราชินีนาถ

ข้าพระพุทธเจ้า แทน ผู้กราบบังคมทูลพระกรุณา

- คำลงท้าย

“ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม ขอเดชะ”

๓. สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช สยามมกุฎราชกุมาร

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

- คำขึ้นต้น

“ขอพระราชทานกราบบังคมทูล ทราบบ้างละอองพระบาท”

- บทเกริ่นนำ

“ข้าพระพุทธเจ้า (ออกชื่อและตำแหน่งของตนเอง) ขอพระราชทานพระราชวโรกาส

- กราบบังคมทูลทราบบ้างละอองพระบาท (แล้วดำเนินการต่อไป).....

- เบิกผู้เฝ้าทูลละอองพระบาท (คำนำหน้าชื่อ, ชื่อ-สกุล).....

(แล้วดำเนินการต่อไป).....

- ถวายรายงาน เรื่อง .....
(แล้วดำเนินการต่อไป).....

การใช้คำสรรพนาม

ใต้ฝ่าละอองพระบาท	แทน พระบรมวงศ์
ข้าพระพุทธเจ้า	แทน ผู้กราบบังคมทูล

- คำลงท้าย

“ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม” หรือ
“ควรมิควรแล้วแต่จะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม”

๔. สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี

- คำขึ้นต้น

“ขอพระราชทานกราบทูล ทราบฝ่าพระบาท”

- บทเกริ่นนำ

“ข้าพระพุทธเจ้า (ออกชื่อและตำแหน่งของตนเอง) ขอพระราชทานกราบทูล ฝ่าพระบาท
- เบิกผู้เฝ้าทูลใต้ฝ่าพระบาท (ค่านำหน้าชื่อ, ชื่อ-สกุล).....
(แล้วดำเนินการต่อไป).....

- ถวายรายงาน เรื่อง .....
(แล้วดำเนินการต่อไป).....

การใช้คำสรรพนาม

ใต้ฝ่าพระบาท	แทน สมเด็จพระเจ้าฟ้า
ข้าพระพุทธเจ้า	แทน ผู้กราบบังคมทูล

- คำลงท้าย

“ควรมิควรแล้วแต่จะโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม”

๕. พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมสวลี พระวรราชทินนิตตามาตุ

พระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา

พระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าสิริวัณณวรีนารีรัตน์

พระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าทีปังกรรัศมีโชติ

พระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าสิริภาจุฑาภรณ์

พระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าอทิตยาทรกิติคุณ

- คำขึ้นต้น

“กราบทูล ทราบฝ่าพระบาท”

- บทเกริ่นนำ

“ข้าพระพุทธเจ้า (ออกชื่อและตำแหน่งของตนเอง) ขอประทานกราบทูล ฝ่าพระบาท

- เบิกผู้เฝ้าทูลฝ่าพระบาท (ค่านำหน้าชื่อ, ชื่อ-สกุล).....

(แล้วดำเนินการต่อไป).....

- ถวายรายงาน เรื่อง .....
 (แล้วดำเนินการต่อไป).....

การใช้คำสรรพนาม

ฝ่าพระบาท   แทน พระองค์เจ้า

เกล้ากระหม่อม   แทน ผู้กราบทูล (ชาย)

เกล้ากระหม่อมฉัน   แทน ผู้กราบทูล (หญิง)

- คำลงท้าย

“ควรมิควรแล้วแต่จะโปรด”

ตัวอย่างการเขียนคำกราบบังคมทูล

ตัวอย่างที่ ๑ คำกราบบังคมทูล สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
เนื่องในพิธีเปิดการประชุมสมัชชาสหภาพรัฐสภา ครั้งที่ ๑๒๒
ของ นายประสพสุข บุญเดช ประธานวุฒิสภา

คำขึ้นต้น

“ขอพระราชทานกราบบังคมทูลทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายพระบาท”

เรื่องราว

“ข้าพระพุทธเจ้า นายประสพสุข บุญเดช ประธานวุฒิสภา ในนามของสมาชิกรัฐสภา และข้าราชการสำนักงานเลขาธิการรัฐสภา และสมาชิกรัฐสภาจาก ๑๓๑ ประเทศ และผู้สังเกตการณ์ ๔๐ ประเทศ ที่เข้าร่วมประชุมสมัชชาสหภาพรัฐสภา ครั้งที่ ๑๒๒ และการประชุมอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง รู้สึกทราบบ้างในพระมหากรุณาธิคุณเป็นล้นเกล้าล้นกระหม่อมที่ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ให้ได้ฝ่าละอองพระบาท เสด็จพระราชดำเนินแทนพระองค์มาทรงเป็นประธานเปิดการประชุมสมัชชาสหภาพรัฐสภา ครั้งที่ ๑๒๒ และการประชุมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งนับเป็นครั้งที่สามที่รัฐสภาไทยได้รับเกียรติจากสหภาพรัฐสภาให้เป็นเจ้าภาพจัดการประชุมสมัชชาสหภาพรัฐสภาในวันนี้

สหภาพรัฐสภาถือเป็นสถาบันหลัก ในการนำมติของรัฐสภามาสนับสนุนความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างรัฐสภากับสหประชาชาติ และองค์การระหว่างประเทศทั่วโลก เพื่อนำกระบวนการทางรัฐสภาและนิติบัญญัติมาแก้ปัญหาระหว่างประเทศที่มีผลกระทบทางการเมือง สันติภาพ เศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคงของมนุษยชาติ ตลอดจนเป็นเวทีกระชับความสัมพันธ์ระหว่างรัฐสภาด้วยกัน

ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา สถาบันนิติบัญญัติของแต่ละประเทศเป็นสถาบันหลักในการพัฒนาการเมือง การปกครอง และระบอบประชาธิปไตยของประเทศให้มั่นคง ซึ่งถือเป็นรากฐานสำคัญในการส่งเสริมการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ สังคม การศึกษา และสิทธิมนุษยชน อันเป็นปัจจัยที่ส่งผลให้ประเทศมีเสถียรภาพ เจริญก้าวหน้า และนำมาซึ่งสันติสุขของคนในชาติ

ท่ามกลางโลกาภิวัตน์และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีได้นำมาซึ่งผลกระทบทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม สหภาพรัฐสภาได้เป็นผู้นำในการนำช่องทางด้านนิติบัญญัติมาสนับสนุนการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ อย่างได้ผลดี ทั้งได้เป็นสะพานเชื่อมความเข้าใจกับประชาชน และกระตุ้นการมีส่วนร่วมของประชาชนและภาคประชาสังคมในการพัฒนาประชาธิปไตยอย่างยั่งยืน

นอกจากนั้นแล้วในระยะเวลาที่ผ่านมา โลกของเรายังคงเผชิญความไม่สมดุลของการพัฒนาและการรักษาสภาพแวดล้อมที่ยั่งยืน อันได้แก่ ภัยพิบัติทางธรรมชาติ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การแพร่ระบาดของโรคติดต่อร้ายแรง อาชญากรรมข้ามชาติในรูปแบบต่าง ๆ รวมทั้งวิกฤตด้านเศรษฐกิจ และการเงิน การจัดการกับปัญหาเหล่านี้ให้เกิดผลสัมฤทธิ์ ทุกภาคส่วนในโลกต้องร่วมมือกันอย่างจริงจังในการแก้ปัญหาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้โลกมีเสถียรภาพ และประชาชนมีความผาสุกและอยู่ดีกินดี การผนึกกำลังกันของรัฐสภาทั่วโลกดังเช่นการประชุมสหภาพรัฐสภาในครั้งนี้นี้ จึงนับเป็นกลไกสำคัญอย่างยิ่งที่จะเป็นพลังผลักดันให้การแก้ปัญหาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นคุณประโยชน์ และนำมาซึ่งสันติสุขแก่ประชาชาติทั้งปวง

ในนามของรัฐสภาไทย และประชาชนชาวไทย ข้าพระพุทธเจ้าขอพระราชทานพระราชนุญาตกล่าวต้อนรับสมาชิกรัฐสภาที่เข้าร่วมประชุมในครั้งนี้นี้ด้วยความจริงใจ และขอให้การประชุมครั้งนี้เป็นไปด้วยความราบรื่น บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายทุกประการ”

คำลงท้าย

“ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม”

ตัวอย่างที่ ๒ คำกราบบังคมทูล ต่อดวงพระวิญญูญาณของพระบาทสมเด็จพระ

พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ของ พลเอก ธีรเดช มีเพียร ประธานวุฒิสภา
ทำหน้าที่ประธานวุฒิสภา ในโอกาสวันคล้ายวันสถาปนารัฐสภา

คำขึ้นต้น

“ขอเดชะ ฝ่าละอองธุลีพระบาทปกเกล้าปกกระหม่อม”

เรื่องราว

“เนื่องในโอกาสวันคล้ายวันสถาปนารัฐสภา ได้เวียนมาบรรจบครบรอบอีกวาระหนึ่ง เป็นปีที่ ๗๙ ข้าพระพุทธเจ้าขอพระราชทานพระบรมราชวโรกาส กราบบังคมทูลพระกรุณาทราบบฝ่าละอองธุลีพระบาท ว่าการที่บรรดาข้าพระพุทธเจ้าทั้งหลาย ซึ่งมีพลเอก ชีรเดช มีเพียร ประธานวุฒิสภา ทำหน้าที่ประธานรัฐสภา นายนิคม ไวรชพานิช รองประธานวุฒิสภา คนที่หนึ่ง นางพรทิพย์ โล่ห์วีระ จันทรรัตนปรีดา รองประธานวุฒิสภา คนที่สอง พร้อมด้วยสมาชิกวุฒิสภา เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร เลขาธิการวุฒิสภา ข้าราชการรัฐสภา พนักงานเจ้าหน้าที่ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ได้รับพระมหากรุณาธิคุณให้ฟังพาดำเนินการพระราชฐานนี้เป็นที่ปฏิบัติราชการ มีความร่มเย็นเป็นสุขด้วยดีตราบเท่าทุกวันนี้ ก็ด้วยพระเมตตาคุณภาพบุญบารมีของใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาทปกเกล้าปกกระหม่อมตลอดมา

ในศุภวโรกาสนี้ ข้าพระพุทธเจ้าทั้งหลายน้อมรำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณของใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาท จึงแต่งเครื่องสักการะและเครื่องบวงสรวง มาสักการะต่อพระวิญญูณของใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาท ดังเช่นที่เคยปฏิบัติมา อีกวาระหนึ่ง

ข้าพระพุทธเจ้าทั้งหลาย ของกราบบังคมทูลอัญเชิญพระวิญญูณของสมเด็จพระบูรพมหากษัตริยาธิราชเจ้าทุกพระองค์ ที่เคยประทับทรงสำราญพระราชหฤทัยหรือเคยทรงปฏิบัติพระราชภารกิจอยู่ ณ มณฑลสถานอันศักดิ์สิทธิ์แห่งนี้ โปรดเสด็จมาทรงรับเครื่องสักการะและเครื่องสังเวย ณ โอกาสนี้

อนึ่ง บรรดากิจการใด ๆ ที่ข้าพระพุทธเจ้าทั้งหลายได้ปฏิบัติไปแล้วในอดีตก็ดี กำลังปฏิบัติอยู่ในปัจจุบันก็ดี และหรือจะได้ปฏิบัติต่อไปในอนาคตก็ดี หากเป็นการมิบังควร มิต้องด้วยพระราชประสงค์ หรือเป็นที่ระคายเคืองเบื้องพระยุคลบาท แม้ประทับอยู่ ณ ทิพยสถานวิมานใด โปรดพระราชทานอภัยให้แก่บรรดาข้าพระพุทธเจ้าทั้งปวง และขอได้ทรงพระเมตตา อภิบาลรักษา ให้บรรดาข้าพระพุทธเจ้าทั้งหลายแคล้วคลาดปราศจากสรรพภัยภยันตรายทั้งหลาย ทั้งปวง ได้รับแต่ความเป็นสิริสวัสดิ์พิพัฒนามงคล อเนกคุณผล สกนเกียรติยศสถาพรในหน้าที่การงาน กระทำการสิ่งใดอันเป็นहितานุहितประโยชน์แก่ปวงชนจงสัมฤทธิ์ ประสบความร่มเย็นเป็นนิจ ตลอดกาลนิรันดร เทอญ”

คำลงท้าย

“ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม ขอเดชะ”

ตัวอย่างที่ ๓ (ร่าง) คำกราบบังคมทูลถวายรายงาน สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ
สยามบรมราชกุมารี ในโอกาสเสด็จพระราชดำเนินทรงเปิด
นิทรรศการและกิจกรรมเฉลิมพระเกียรติ
โดย นายพรเพชร วิชิตชลชัย ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
วันศุกร์ที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๕๘ ณ อาคารรัฐสภา

คำขึ้นต้น

“ขอพระราชทานกราบบังคมทูลทูลกราบฝ่าละอองพระบาท”

เรื่องราว

ข้าพระพุทธเจ้า นายพรเพชร วิชิตชลชัย ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ในนามของ
ประธานกรรมการอำนวยการจัดงานเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราช
กุมารี เนื่องในโอกาสฉลองพระชนมายุ ๕ รอบ ๒ เมษายน ๒๕๕๘ พร้อมด้วยผู้ที่มาเข้าเฝ้า
ทูลละอองพระบาท ณ ที่นี้ มีความปลื้มปิติในพระมหากรุณาธิคุณเป็นล้นพ้นที่ได้ฝ่าละอองพระบาท
เสด็จพระราชดำเนินมาทรงเป็นประธานเปิดนิทรรศการและกิจกรรมเฉลิมพระเกียรติฯ ในวันที่

ข้าพระพุทธเจ้า ขอพระราชทานพระราชวโรกาสกราบบังคมทูลรายงานถึงความเป็นมา
ของโครงการจัดงานเฉลิมพระเกียรติฯ โดยการกำกับดูแลของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ดังนี้

รัฐบาลได้จัดงานเฉลิมฉลองพระเกียรติและสนับสนุนเชิญชวนให้ทุกหน่วยงาน
ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนได้มีส่วนร่วมในการจัดงานเฉลิมพระเกียรติฯ ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม - ๓๑
ธันวาคม ๒๕๕๘ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการเผยแพร่พระราชกรณียกิจ พระอัจฉริยภาพ และ
พระเกียรติคุณนานัปการที่ทรงมีต่อประชาชนและประเทศชาติ

โดยสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ได้ดำเนินโครงการเพื่อเฉลิมพระเกียรติและเผยแพร่
พระราชกรณียกิจที่เกี่ยวข้องกับรัฐสภาให้เป็นไปอย่างกว้างขวาง และให้ประชาชนทั่วไปได้ร่วม
สำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ จำนวน ๖ โครงการ ประกอบด้วย

๑. โครงการอุปสมบทเฉลิมพระเกียรติฯ
๒. โครงการจัดทำสารานุกรมการเมืองไทยสำหรับเยาวชน
๓. โครงการจัดนิทรรศการเฉลิมพระเกียรติฯ
๔. โครงการยกย่องเยาวชนต้นแบบเฉลิมพระเกียรติฯ

๕. โครงการเฉลิมพระเกียรติประกวดการขับร้องบทเพลงพระราชนิพนธ์

๖. โครงการจัดหารายได้สนับสนุนสภาอากาศไทยเฉลิมพระเกียรติฯ

บัดนี้ ได้เวลาอันเป็นมหามงคลอุดมฤกษ์แล้ว ข้าพระพุทธเจ้าขอพระราชทานกราบทูล
เชิญเสด็จตัดแถบแพรเปิดพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ ทั้งนี้ ขอพระราชทานพระราชานุญาต

- ฉายพระฉายาลักษณ์ร่วมกับสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ณ ห้องประชุมรัฐสภา

- เบิกนายสุรัชย์ เลี้ยงบุญเลิศชัย รองประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ คนที่หนึ่ง
กราบบังคมทูลเบิกผู้เข้ารับพระราชทานรางวัลที่ระลึก จำนวน.....ราย และเบิกผู้มีอุปการะคุณเข้า
รับพระราชทานของที่ระลึก จำนวน.....ราย

- ฉายพระฉายาลักษณ์ร่วมกับเยาวชนที่ผ่านการคัดเลือกโครงการยกย่องเยาวชน
ต้นแบบ อดีตประธานรัฐสภา อดีตรองประธานรัฐสภา อดีตเลขาธิการวุฒิสภา อดีตเลขาธิการสภา
ผู้แทนราษฎร และคณะกรรมการอำนวยการจัดงานเฉลิมพระเกียรติฯ

พร้อมทั้งขอพระราชทานกราบทูลเชิญเสด็จทอดพระเนตรนิทรรศการเฉลิมพระเกียรติฯ
เพื่อเป็นสิริสวัสดิ์พิพัฒนามงคลแก่ปวงข้าพระพุทธเจ้าทั้งหลายสืบไป

คำลงท้าย

“ควรมีควรแล้วแต่จะโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม”

ตัวอย่าง แสดงแบบการเขียนคำกราบบังคมทูล

คำกราบบังคมทูล

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

เนื่องในโอกาส.....

วันที่ ..... (วัน / เดือน ปี พ.ศ. ....)

ของ .....

(คำขึ้นต้น) ขอเดชะฝ่าละอองธุลีพระบาทปกเกล้าปกกระหม่อม

ข้าพระพุทธเจ้า .....(ออกชื่อและตำแหน่งของตนเอง).....

ขอพระราชทาน พระบรมราชวโรกาส

- กราบบังคมทูลพระกรุณาทราบฝ่าละอองธุลีพระบาท.....

- เบิกผู้เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท (ค่านำหน้าชื่อ, ชื่อ-สกุล).....

(แล้วดำเนินการต่อไป) .....

(คำลงท้าย) ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม ขอเดชะ

สรรพนาม

ใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาท แทน พระมหากษัตริย์

ข้าพระพุทธเจ้า

แทน ผู้กราบบังคมทูลพระกรุณา

คำกราบบังคมทูล

สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ

เนื่องในโอกาส.....

วันที่ ..... (วัน / เดือน ปี พ.ศ. ....)

ของ .....

(คำขึ้นต้น) ขอเดชะฝ่าละอองธุลีพระบาทปกเกล้าปกกระหม่อม

ข้าพระพุทธเจ้า .....(ออกชื่อและตำแหน่งของตนเอง).....

ขอพระราชทาน พระบรมราชวโรกาส

- กราบบังคมทูลพระกรุณาทราบฝ่าละอองธุลีพระบาท.....

- เบิกผู้เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท (ค่านำหน้าชื่อ, ชื่อ-สกุล).....

(แล้วดำเนินการต่อไป) .....

.....

.....

(คำลงท้าย) ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม ขอเดชะ

สรรพนาม

ใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาท แทน พระมหากษัตริย์

ข้าพระพุทธเจ้า

แทน ผู้กราบบังคมทูลพระกรุณา

คำกราบบังคมทูล

สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร

เนื่องในโอกาส.....

วันที่ ..... (วัน / เดือน ปี พ.ศ. ....)

ของ .....

(คำขึ้นต้น) ขอพระราชทานกราบบังคมทูล ทราบฝ่าละอองพระบาท

ข้าพระพุทธเจ้า .....(ออกชื่อและตำแหน่งของตนเอง).....

ขอพระราชทาน พระราชวโรกาส

- กราบบังคมทูลทราบฝ่าละอองธุลีพระบาท.....

- เบิกผู้เฝ้าทูลละอองพระบาท (ค่านำหน้าชื่อ, ชื่อ-สกุล).....

(แล้วดำเนินการต่อไป) .....

- ถวายรายงาน เรื่อง .....

(แล้วดำเนินการต่อไป).....

(คำลงท้าย) ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม หรือ

ควรมิควรแล้วแต่จะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม

สรรพนาม

ใต้ฝ่าละอองพระบาท แทน พระบรมวงศ์

ข้าพระพุทธเจ้า แทน ผู้กราบบังคมทูล

คำกราบบังคมทูล

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

เนื่องในโอกาส.....

วันที่ ..... (วัน / เดือน ปี พ.ศ. ....)

ของ .....

(คำขึ้นต้น) ขอพระราชทานกราบบังคมทูล ทราบฝ่าละอองพระบาท

ข้าพระพุทธเจ้า .....(ออกชื่อและตำแหน่งของตนเอง).....

ขอพระราชทาน พระราชวโรกาส

- กราบบังคมทูลทราบฝ่าละอองธุลีพระบาท.....

- เบิกผู้เฝ้าทูลละอองพระบาท (ค่านำหน้าชื่อ, ชื่อ-สกุล).....

(แล้วดำเนินการต่อไป) .....

- ถวายรายงาน เรื่อง .....

(แล้วดำเนินการต่อไป).....

(คำลงท้าย) ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม หรือ

ควรมิควรแล้วแต่จะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม

สรรพนาม

ใต้ฝ่าละอองพระบาท

แทน พระบรมวงศ์

ข้าพระพุทธเจ้า

แทน ผู้กราบบังคมทูล

คำกราบบังคมทูล

สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี

เนื่องในโอกาส.....

วันที่ ..... (วัน / เดือน ปี พ.ศ. ....)

ของ .....

(คำขึ้นต้น) ขอพระราชทานกราบทูล ทราบฝ่าพระบาท

ข้าพระพุทธเจ้า .....(ออกชื่อและตำแหน่งของตนเอง).....

ขอพระราชทานกราบทูล ฝ่าพระบาท

- เบิกผู้เฝ้าทูลใต้ฝ่าพระบาท (คำนำหน้าชื่อ, ชื่อ-สกุล).....

(แล้วดำเนินการต่อไป) .....

- ถวายรายงาน เรื่อง .....

(แล้วดำเนินการต่อไป).....

(คำลงท้าย) ควรมิควรแล้วแต่จะโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม

สรรพนาม

ใต้ฝ่าพระบาท

แทน สมเด็จพระเจ้าฟ้า

ข้าพระพุทธเจ้า

แทน ผู้กราบบังคมทูล

คำกราบบังคมทูล

พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมสวลี พระวรราชาทินัดดามาตุ

เนื่องในโอกาส .....

วันที่ ..... (วัน / เดือน ปี พ.ศ. ....)

ของ .....

(คำขึ้นต้น) กราบทูล ทราบฝ่าพระบาท

ข้าพระพุทธเจ้า .....(ออกชื่อและตำแหน่งของตนเอง).....

ขอประทานกราบทูล ฝ่าพระบาท

- เบิกผู้เฝ้าทูลฝ่าพระบาท (คำนำหน้าชื่อ, ชื่อ-สกุล).....

(แล้วดำเนินการต่อไป) .....

- ถวายรายงาน เรื่อง .....

(แล้วดำเนินการต่อไป).....

(คำลงท้าย) ควรมิควรแล้วแต่จะโปรด

สรรพนาม

ฝ่าพระบาท

แทน พระองค์เจ้า

เกล้ากระหม่อม

แทน ผู้กราบทูล (ชาย)

เกล้ากระหม่อมฉัน

แทน ผู้กราบทูล (หญิง)

ตัวอย่าง

คำกล่าวถวายพระพรชัยมงคล และคำกราบบังคมทูล

ของสำนักงานประธานวุฒิสภา

ที่จะจัดเก็บในระบบฐานข้อมูล(คู่มือ) เพื่อการค้นคว้าและใช้ประโยชน์

คำกล่าวถวายพระพรชัยมงคล**เนื่องในวันเฉลิมพระชนมพรรษา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว****วันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๗****ของนายพรเพชร วิชิตชลชัย ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ****ขอเดชะ ฝ่าละอองธุลีพระบาทปกเกล้าปกกระหม่อม**

ข้าพระพุทธเจ้า นายพรเพชร วิชิตชลชัย ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ พร้อมด้วยสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ข้าราชการรัฐสภา พร้อมด้วยคู่สมรส และปวงชนชาวไทย มีความปีติยินดีเป็นล้นพ้นที่ได้ฝ่าละอองธุลีพระบาททรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมพระราชทานพระบรมราชวโรกาส ให้เหล่าข้าพระพุทธเจ้าได้มาเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทเพื่อแสดงความจงรักภักดี และน้อมเกล้าน้อมกระหม่อมถวายพระพรชัยมงคล เนื่องในโอกาสมหามงคลวันเฉลิมพระชนมพรรษาของใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาท ที่เวียนมาบรรจบอีกวาระหนึ่งในวันนี้

ปวงข้าพระพุทธเจ้า และปวงชนชาวไทย ต่างประจักษ์และสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณที่ทรงมีน้ำพระราชหฤทัยเปี่ยมด้วยพระเมตตา ทรงอาทรห่วงใยอาณาประชาราษฎร์ นับเป็นบุญกุศลใหญ่หลวงยิ่งนักที่ได้เกิดมาเป็นคนไทย อยู่บนผืนแผ่นดินไทย ภายใต้ร่มพระบรมโพธิสมภารของพระผู้ทรงดำรงในทศพิธราชธรรม สมกับคำกล่าวที่ว่า “บุญของคนไทยที่มีในหลวง” สมควรอย่างยิ่งที่ปวงชนชาวไทยได้เรียนรู้ตามรอยพระยุคลบาท และน้อมนำพระบรมราชาบาทใส่เกล้าใส่กระหม่อมเป็นแนวทางในการดำรงตนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสืบไป”

ในศุภมหามงคลนี้ ข้าพระพุทธเจ้าทั้งหลายขอพระราชทานน้อมเกล้าน้อมกระหม่อมถวายพระพรชัยมงคล ขออาราธนาคุณพระศรีรัตนตรัย และอำนาจสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในสากลโปรดอภิบาลบันดาลดลให้ใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาททรงพระเจริญด้วยจตุรพิธพรชัย ทรงพระเกษมสำราญ ปราศจากโรคพาธและภัยอันตรายทั้งปวง มีพระชนมายุยิ่งยืนนาน ทรงเป็นมิ่งขวัญปกเกล้าชาวไทย ตลอดกาลนิรันดร์เทอญ

ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม ขอเดชะ

คำกล่าวถวายพระพรชัยมงคล

เนื่องในวันเฉลิมพระชนมพรรษา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

วันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๖

ของนายนิคม ไวยรัชพานิช ประธานวุฒิสภา

ขอเดชะ ฝ่าละอองธุลีพระบาทปกเกล้าปกกระหม่อม

ข้าพระพุทธเจ้า นายนิคม ไวยรัชพานิช ประธานวุฒิสภา พร้อมด้วยสมาชิกวุฒิสภา ข้าราชการรัฐสภาฝ่ายการเมือง และข้าราชการของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา พร้อมด้วยคู่สมรส มีความปลาบปลื้มปีติโสมนัสยินดีเป็นล้นพ้นที่ได้ฝ่าละอองธุลีพระบาทพระราชทานพระบรมราชวโรกาส ให้เกล้าข้าพระพุทธเจ้าได้เข้าเฝ้าถวายพระพรชัยมงคลแสดงความจงรักภักดี เนื่องในมหามงคลสมัยวันเฉลิมพระชนมพรรษาที่ได้เวียนมาบรรจบอีกคำรบหนึ่ง

ปวงข้าพระพุทธเจ้า ตลอดจนพสกนิกรทั่วทั้งแผ่นดิน รู้สึกซาบซึ้งในพระกรุณาธิคุณ แห่งได้ฝ่าละอองพระบาท ที่ได้ทรงอุทิศพระองค์ในการปฏิบัติพระราชกรณียกิจอันสำคัญนานัปการ เพื่อยังผลให้เกิดความผาสุกแก่อาณาประชาราษฎร์ ทรงห่วงใยทุกข์สุขของราษฎรเสมอมา พระองค์ ทรงดำรงไว้ซึ่งทศพิธราชธรรม นำความร่มเย็นเป็นสุขมาสู่ปวงประชาชนชาวไทยทุกหมู่เหล่า

ในศุภมหามงคลนี้ ปวงข้าพระพุทธเจ้าขอพระราชทานพระบรมราชวโรกาสน้อมเกล้า น้อมกระหม่อมถวายพระพรชัยมงคลด้วยความจงรักและภักดียิ่ง ขอตั้งจิตอธิษฐานอัญเชิญอานุภาพ แห่งพระไตรรัตน์ และพระสยามเทวาธิราช อีกทั้งพระบารมีของสมเด็จพระบูรพมหากษัตริยาธิราช เจ้าทุกพระองค์ได้โปรดอภิบาลบันดาลดลให้ได้ฝ่าละอองธุลีพระบาท ทรงเจริญพระชนม์มียั่งยืนนาน ทรงพระเกษมสำราญปราศจาก โรคภัยไข้เจ็บพยาธิ มีพระราชปณิธานใด จงสัมฤทธิ์ เจริญด้วย จตุรพิธพรชัย สถิตสถาพร เป็นมิ่งขวัญสูงสุดแก่ปวงข้าพระพุทธเจ้าชาวไทยตราบกาลนิรันดร์

ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม ขอเดชะ

คำถวายพระพรชัยมงคล**เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ****วันที่ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๕๘****ของ นายพรเพชร วิชิตชลชัย ประธานวุฒิสภานิติบัญญัติแห่งชาติ****ขอเดชะฝ่าละอองธุลีพระบาทปกเกล้าปกกระหม่อม**

เนื่องในมหามงคลสมัย คล้ายวันพระราชสมภพแห่งใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาทที่เวียนมาบรรจบครบรอบอีกวาระหนึ่ง ข้าพระพุทธเจ้า นายนิคม ไวยรัชพานิช ประธานวุฒิสภา ในนามของสมาชิกวุฒิสภา ข้าราชการและลูกจ้างสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ต่างรู้สึกซาบซึ้งในพระมหากรุณาธิคุณที่ใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาททรงมีต่อปวงพสกนิกรเสมอมา ด้วยตลอดระยะเวลาที่ทรงดำรงพระอิสริยยศคือสมเด็จพระบรมราชินีนาถ เคียงคู่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาททรงอุทิศพระองค์บำเพ็ญพระราชกรณียกิจ อันยังประโยชน์แก่ประเทศชาติเป็นเอกประการ

ด้วยสายพระเนตรที่ยาวไกล ดวงพระราชหฤทัยที่มุ่งมั่นจะดำเนินตามรอยเบื้องพระยุคลบาทแห่งองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในอันที่จะยังความมาสุกรมเย็นแก่ปวงพสกนิกรชาวไทย โครงการที่สนองแนวพระราชดำริที่เกิดขึ้น อาทิ โครงการปาร์กน้ำ โครงการบ้านเล็กในป่าใหญ่ เพื่อบุรุษธรรมชาติ ชีวิตสัตว์ป่า นานาพันธุ์ และสิ่งแวดล้อม ตลอดจนโครงการศิลปาชีพเพื่อฟื้นฟูส่งเสริมและธำรงรักษาไว้ซึ่งงานศิลปหัตถกรรม มรดกทางวัฒนธรรมของชาติ จึงไม่เพียงจะนำมาซึ่งความกินดีอยู่ดี ยกระดับมาตรฐานคุณภาพชีวิตของอาณาประชาราษฎร์ และเป็นที่ยอมรับในระดับสากล ทรงได้รับการเทิดพระเกียรติจากองค์การสหประชาชาติหลายครั้งหลายครา นำมาซึ่งความภาคภูมิใจแก่ปวงพสกนิกรชาวไทย ที่ทั่วโลกได้ประจักษ์ในพระอัจฉริยภาพ และพระปรีชาญาณ

ในศุภมงคลเฉลิมพระชนมพรรษา พุทธศักราช ๒๕๕๘ นี้ ปวงข้าพระพุทธเจ้า
ขอพระราชทานพระราชวโรกาส น้อมเกล้าฯน้อมกระหม่อมถวายพระพรชัยมงคล ขออัญเชิญอำนาจ
แห่งคุณพระศรีรัตนตรัย พระสยามเทวาธิราช อีกทั้งพระบารมีแห่งสมเด็จพระบูรพมหากษัตริยาธิราชเจ้า
ทุกพระองค์ ได้โปรดอภิบาลพระราชทานพรให้ได้ฝ่าละอองธุลีพระบาททรงเจริญพระชนมพรรษา
ที่มายุ ทรงเกษมสุขสำราญพระราชหฤทัย พรั่งพร้อมด้วยจตุรพิธพรชัย พระเกียรติยศเกริกไกร
แผ่ไพศาล สถิตยั้งยืนนานเคียงคู่พระบารมีแห่งองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวตราบกาลนิรันดร์

ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม ขอเดชะ

คำถวายพระพรชัยมงคล

เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ

วันที่ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๕๑

ของ นายประสพสุข บุญเดช ประธานวุฒิสภา

ขอเดชะฝ่าละอองธุลีพระบาทปกเกล้าปกกระหม่อม

เนื่องในศุภมงคลสมัยคล้ายวันพระราชสมภพแห่งสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ที่เวียนมาบรรจบครบรอบปีอิกวาระหนึ่ง ในวันที่ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๕๑ ข้าพระพุทธเจ้า นายประสพสุข บุญเดช ประธานวุฒิสภา ในนามของสมาชิกวุฒิสภาและคู่สมรส พร้อมด้วยข้าราชการการเมือง และข้าราชการสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา มีความปลาบปลื้มปิติยิ่งนักที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้เกล้าข้าพระพุทธเจ้าได้เข้าเฝ้าถวายพระพรชัยมงคลแสดงความจงรักภักดีในใต้เบื้องพระยุคลบาทอิกวาระหนึ่ง

ปวงข้าพระพุทธเจ้า ต่างสำนึกและซาบซึ้งในพระมหากรุณาธิคุณ แห่งใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาทอย่างหาที่สุดมิได้ นับแต่ใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาทเสด็จเป็นมิ่งขวัญคู่พระบารมีพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจวบจนถึงปัจจุบัน ใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาททรงจำเริญรอยตามพระยุคลบาทแห่งองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในอันที่จะทรงอุทิศพระวรกายบำเพ็ญพระราชกรณียกิจน้อยใหญ่นานัปการ ใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาททรงเป็นองค์เอกอัครอุปถัมภ์งานศิลปหัตถกรรม ทรงอนุรักษ์และฟื้นฟูพร้อมทั้งส่งเสริมศิลปาชีพ จนพระเกียรติคุณแผ่ขยายไปยังนานาอารยประเทศ เป็นเหตุให้ศิลปะไทย เอกลักษณ์ไทย และนามประเทศไทยเป็นที่เลื่องลือขจรไกล และเป็นทีภาคภูมิใจของคนไทยทั้งชาติ

ในวโรกาสอันเป็นมิ่งมหามงคลนี้ ข้าพระพุทธเจ้าทั้งหลายขอพระราชทานพระบรมราช
วโรกาสถวายพระพรชัยมงคล ขออำนาจคุณพระศรีรัตนตรัยและสรรพสิ่งศักดิ์สิทธิ์แห่งปวงเทพ
ทั้งหลาย ได้โปรดอภิบาลดลบันดาลให้ได้ฝ่าละอองธุลีพระบาท ทรงพระเจริญด้วยจตุรพิธพรชัย
พระชนมายุยิ่งยืนนาน ทรงมีพระราชปณิธานใดจงสัมฤทธิ์ ทรงสถิตเป็นมิ่งขวัญร่มเกล้า
แต่ปวงข้าพระพุทธเจ้าและพสกนิกรตลอดนิรันดรกาล

ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม ขอเดชะ

คำถวายพระพรชัยมงคล
 เนื่องในโอกาสวันคล้ายวันพระราชสมภพ
 สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร
 วันที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๕๒
 ของ นายประสพสุข บุญเดช ประธานวุฒิสภา

ขอพระราชทานกราบบังคมทูลทราบบ้างฝ่าละอองพระบาท

ในศุภมงคลสมัยคล้ายวันพระราชสมภพแห่งใต้ฝ่าละอองพระบาทที่เวียนมาบรรจบครบรอบอีกวาระหนึ่ง ในวันที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๕๒ นี้ ข้าพระพุทธเจ้านายประสพสุข บุญเดช ประธานวุฒิสภา พร้อมด้วยสมาชิกวุฒิสภา ข้าราชการรัฐสภาฝ่ายการเมือง ข้าราชการและลูกจ้างสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ต่างปิติยินดีที่ได้ฝ่าละอองพระบาท ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ปวงข้าพระพุทธเจ้าเข้าเฝ้าเพื่อแสดงความจงรักภักดีในวันนี้

ข้าพระพุทธเจ้าทั้งหลาย มีความปลื้มปิติยินดีเป็นอย่างยิ่ง ที่ได้ฝ่าละอองพระบาท ทรงพระเกษมสำราญ มีพระหฤทัยขึ้นบานและพระพลานามัยสมบูรณ์แข็งแรง ทรงเสียสละบำเพ็ญพระราชกรณียกิจอันเป็นคุณอนงอนันต์ต่อประเทศชาติและพสกนิกรอย่างมิทรงย่อท้อ ด้วยพระหฤทัยที่เปี่ยมด้วยเมตตาธิคุณ ซึ่งเป็นการแบ่งเบาพระราชกรณียกิจอันมากล้นแห่งองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถให้สัมฤทธิ์ผลสมดังพระราชปณิธาน

ณ ศุภวารอันประเสริฐนี้ ปวงข้าพระพุทธเจ้าทั้งหลายจึงขอพระราชทานพระราชวโรกาสน้อมเกล้าฯ น้อมกระหม่อมถวายพระพรชัยมงคลด้วยความจงรักภักดีเป็นที่ยิ่ง ขออานุภาพแห่งพระไตรรัตน์อันศักดิ์สิทธิ์ พระเดชานุภาพแห่งพระสยามเทวาธิราช และพระบารมีแห่งสมเด็จพระบูรพมหากษัตริยาธิราชเจ้าทุกพระองค์ ได้โปรดอภิบาลดาลดลให้ใต้ฝ่าละอองพระบาท ทรงเจริญพระชนมายุศุภสวัสดิ์ พระเกียรติยศเรืองจรัสแผ่ไพศาล ทรงพระเกษมสำราญพระราช

หฤทัย สรรพโรคาพาธภัยพาลจงปลาต มีพระราชปณิธานใดให้สัมฤทธิ์ สถิตเป็นมิ่งขวัญ
แก่ปวงข้าพระพุทธเจ้า และพสกนิกรชาวไทยตราบกาลนิรันดร์

ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม

คำถวายพระพรชัยมงคล
เนื่องในโอกาสวันคล้ายวันพระราชสมภพ
สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร
วันที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๕๕
ของ พลเอก ธีรเดช มีเพียร ประธานวุฒิสภา

ขอพระราชทานกราบบังคมทูลทราบบ้างของพระบาท

ข้าพระพุทธเจ้า พลเอก ธีรเดช มีเพียร ประธานวุฒิสภา พร้อมด้วยสมาชิกวุฒิสภาข้าราชการสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา พร้อมด้วยคู่สมรส ต่างปลื้มปิติยินดีเป็นล้นพ้นที่ศุภวารมงคลสมัย คล้ายวันพระราชสมภพแห่งใต้ฝ่าละอองพระบาทได้เวียนมาบรรจบครบรอบปีอีกวาระหนึ่ง ปวงข้าพระพุทธเจ้าทั้งหลายต่างน้อมรำลึกในพระกรุณาธิคุณเป็นที่ยิ่ง

วันที่ ๒๘ กรกฎาคม ของทุกปี เป็นวันสำคัญยิ่งของปวงข้าพระพุทธเจ้า ที่จักได้แสดงความจงรักภักดี เทิดพระเกียรติคุณใต้ฝ่าละอองพระบาท ซึ่งเป็นมิ่งขวัญของปวงชนชาวไทย พระราชกรณียกิจนานัปการ ที่ทรงพระราชวิริยะอุตสาหะบำเพ็ญ ล้วนเป็นไปเพื่อบรรเทาทุกข์ และพระราชทานความร่มเย็นเป็นสุขแก่อาณาประชาราษฎร์และบ้านเมืองเสมอมา โดยมีทรงย่อท้อด้วยพระมหากรุณาธิคุณ และพระเมตตาคุณที่ทรงปฏิบัติอย่างมากมายล้นจาร์กอยู่ในหัวใจของปวงข้าพระพุทธเจ้า และพสกนิกรตลอดไป

ปวงข้าพระพุทธเจ้า ขอพระราชทานพระราชวโรกาสน้อมเกล้าฯ น้อมกระหม่อมถวายพระพรชัยมงคล ขอตั้งจิตอธิษฐานอัญเชิญอานุภาพแห่งคุณพระศรีรัตนตรัย พระสยามเทวาธิราช อีกทั้งเดชพระบารมีแห่งสมเด็จพระบูรพมหากษัตริยาธิราชเจ้าทุกพระองค์ ได้โปรดอภิบาลพระราชทานพรให้ใต้ฝ่าละอองพระบาท ทรงเจริญพระชนมายุยิ่งยืนนาน ทรงเกษมสุขสำราญ

พระราชหฤทัย พรั่งพร้อมด้วยจตุรพิธพรชัย พระเกียรติยศเกริกไกรแผ่ไพศาล มีพระราชปณิธาน
ให้สัมฤทธิ์ สถิตเป็นมิ่งขวัญพสกนิกรชาวไทยตราบจิรัฐกาล

ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม

คำถวายพระพรชัยมงคล**เนื่องในวันคล้ายวันพระราชสมภพ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี****วันที่ ๒ เมษายน ๒๕๕๘****ของนายพรเพชร วิชิตชลชัย ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ****ขอพระราชทานกราบบังคมทูลทราบบ้างฝ่าละอองพระบาท**

ในศุภมงคลสมัยวันคล้ายวันพระราชสมภพของใต้ฝ่าละอองพระบาท ที่เวียนมาบรรจบครบรอบในวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๕๘ นี้ ข้าพระพุทธเจ้านายพรเพชร วิชิตชลชัย ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติพร้อมด้วยสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ข้าราชการรัฐสภาฝ่ายการเมือง ข้าราชการและลูกจ้างสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาพร้อมด้วยคู่สมรสต่างปิตินดี ที่ได้ฝ่าละอองพระบาททรงเจริญพระชนมายุ ๕ รอบนักษัตร

อีกทั้งทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ปวงข้าพระพุทธเจ้าเข้าเฝ้าทูลละอองพระบาทแสดงความจงรักภักดี และสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ ที่ทรงบำเพ็ญพระราชกรณียกิจนานัปการ อันเป็นประโยชน์แก่แผ่นดินและราษฎร โดยเฉพาะอย่างยิ่งโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็กและผู้ยากไร้ในชนบท ทรงส่งเสริมสุขภาพอนามัยและแก้ไขปัญหาภาวะทุพโภชนาในท้องถิ่น ทรงพระวิริยะอุตสาหะในการทรงศึกษาหาความรู้ เป็นที่ประจักษ์ชัดแจ้งทั้งในราชอาณาจักร และนานาชาติ

ในวาระอันเป็นมหามงคลยิ่งนี้ ข้าพระพุทธเจ้าทั้งหลายขอพระราชทานพระราชวโรกาสน้อมเกล้าน้อมกระหม่อมถวายพระพรชัยมงคล ด้วยความจงรักภักดี ขออาราธนาคุณพระศรีรัตนตรัย อานุภาพแห่งพระสยามเทวาธิราช ตลอดจนพระบรมเดชานุภาพแห่งสมเด็จพระมหากษัตริยาธิราชเจ้าทุกพระองค์ และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายได้โปรดดลบันดาลให้ใต้ฝ่าละอองพระบาท ทรงพระเกษมสำราญ มีพระพลานามัยแข็งแรง พระเกียรติคุณแผ่ไพศาล ทรงพระเจริญยิ่งยืนนาน เป็นมิ่งขวัญของพสกนิกรชาวไทยตราบกาลนิรันดร์เทอญ

ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม

คำถวายพระพรชัยมงคล

เนื่องในโอกาสวันคล้ายวันพระราชสมภพ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

วันที่ ๒ เมษายน ๒๕๕๗

ของ นายนิคม ไวยรัชพานิช ประธานวุฒิสภา

ขอพระราชทานกราบบังคมทูลทราบบฝ่าละอองพระบาท

เนื่องในโอกาสอันเป็นมิ่งมหามงคลวันคล้ายวันพระราชสมภพของใต้ฝ่าละอองพระบาทที่เวียนบรรจบครบปีอีกวาระหนึ่ง ในวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๕๗ นี้ ข้าพระพุทธเจ้า นายนิคม ไวยรัชพานิช ประธานวุฒิสภา พร้อมด้วยสมาชิกวุฒิสภาข้าราชการรัฐสภาฝ่ายการเมือง และข้าราชการของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา พร้อมด้วยคู่สมรส มีความปีติโสมนัสยินดีเป็นล้นพ้นที่ได้ฝ่าละอองพระบาทพระราชทานพระราชวโรกาสให้ปวงข้าพระพุทธเจ้าได้เข้าเฝ้าทูลละอองพระบาทแสดงความจงรักภักดีในวันนี้

ปวงข้าพระพุทธเจ้าและเหล่าพสกนิกรชาวไทย น้อมรำลึกถึงพระกรุณาธิคุณของใต้ฝ่าละอองพระบาท ที่ได้ทรงแบ่งเบาพระราชภารกิจของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงเสียสละอุทิศพระองค์บำเพ็ญพระราชกรณียกิจนานัปการด้วยพระวิริยะอุตสาหะ ตรากตรำพระวรกายโดยไม่เห็นแก่ความเหนื่อยยาก เพื่อความร่มเย็นเป็นสุขของพสกนิกรและประโยชน์ของชาติบ้านเมือง เป็นที่ประจักษ์แก่ปวงอาณาประชาราษฎร์เสมอมา

ในศุภมหามงคลนี้ ข้าพระพุทธเจ้าทั้งหลายขอพระราชทานถวายพระพรชัยมงคลขออำนาจแห่งคุณพระศรีรัตนตรัยและอำนาจแห่งพระสยามเทวาธิราชกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายในสากลโลกได้โปรดอภิบาลรักษาใต้ฝ่าละอองพระบาทให้ทรงเจริญพระชนมายุยิ่งยืนนาน ทรงพระเกษมสำราญ มีพระพลานามัยสมบูรณ์ ปราศจากสรรพโรคภัยไข้เจ็บภัยพิบัติและอุปัทวันตรายทั้งปวง ทรงพระเจริญด้วยจตุรพิธพรชัย พระเกียรติคุณแผ่ไพศาลสถิตเป็นมิ่งขวัญของพสกนิกรชาวไทยตราบนานรันตรเทอญ

ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม

คำกราบบังคมทูล**เนื่องในวันคล้ายวันราชาภิเษกสมรส****วันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๕๘****ของนายพรเพชร วิชิตชลชัย ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ****ขอเดชะฝ่าละอองธุลีพระบาทปกเกล้าปกกระหม่อม**

ณ ศุภดิถีมงคลสมัยคล้ายวันราชาภิเษกสมรสของใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาท ที่ได้เวียนมาบรรจบครบรอบปีอีกวาระหนึ่งในวันนี้ ข้าพระพุทธเจ้า นายพรเพชร วิชิตชลชัย ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ พร้อมด้วยสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ข้าราชการรัฐสภาฝ่ายการเมือง ข้าราชการสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา และคู่สมรส ต่างปิติยินดีเป็นอย่างยิ่ง อีกทั้งน้อมรำลึกในพระมหากรุณาธิคุณ และพระราชจริยาวัตรนานัปการอันเปี่ยมด้วยพระเมตตาธรรม ทรงห่วงใยในทุกข์สุขของปวงพสกนิกรชาวไทย ดุจดั่งบิดามารดาห่วงใยในบุตร ทรงอุทิศพระองค์ปกป้องคุ้มครองประชาราษฎร์ และประเทศชาติให้อยู่เย็นเป็นสุขเสมอมา

ในสุภยามงคลนี้ ปวงข้าพระพุทธเจ้าขอพระราชทานพระบรมราชวโรกาสน้อมเกล้า น้อมกระหม่อมถวายพระพรชัยมงคล ขออานุภาพแห่งคุณพระศรีรัตนตรัยและสรรพสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายในสากลพิภพ อีกทั้งพระบารมีของสมเด็จพระบูรพมหากษัตริยาธิราชเจ้าทุกพระองค์ ได้โปรดอภิบาลบันดาลดลให้ใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาททั้งสองพระองค์ ทรงเจริญพระชนม์ยิ่งยืนาน ทรงพระเกษมสุข มีพระราชปณิธานใฝ่จงสัมฤทธิ์ ด้วยจตุรพิธพรชัย สถิตสถาพร เคียงคู่ในมหาไพศาลวราไชยธรรม เป็นมิ่งขวัญสูงสุดแก่ปวงข้าพระพุทธเจ้า และพสกนิกรชาวไทยตราบนิรันดร์กาล

ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม ขอเดชะ

คำกราบบังคมทูล เนื่องในวันคล้ายวันราชาภิเษกสมรส
วันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๕๖
ของนายนิคม ไวยรัชพานิช ประธานวุฒิสภา

ขอเดชะฝ่าละอองธุลีพระบาทปกเกล้าปกกระหม่อม

เนื่องในโอกาสจิตสมัย คล้ายวันราชาภิเษกสมรสแห่งใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาทที่ได้เวียนมาบรรจบครบรอบปีอิกวาระหนึ่ง ในวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๕๖ นี้ ข้าพระพุทธเจ้า นายนิคม ไวยรัชพานิช ประธานวุฒิสภา ในนามของสมาชิกวุฒิสภา ข้าราชการสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ต่างปิติยินดีในพระบารมีแห่งใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาททั้งสองพระองค์ อีกทั้งตระหนักในพระมหากรุณาธิคุณที่ทรงอุทิศพระองค์บำเพ็ญพระราชกรณียกิจนานัปการ เพื่อยังประโยชน์สุขแก่ปวงพสกนิกรชาวไทยเสมอมา

พระมหากรุณาธิคุณที่ใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาททั้งสองพระองค์ทรงมีต่อแผ่นดินนั้นใหญ่หลวงนานัปการ ซึ่งข้าพระพุทธเจ้ามีอภินิหารมาพรรณานี้ได้หมดสิ้นในโอกาสนี้ พระเกียรติคุณแห่งใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาทในฐานะพระมหากษัตริย์และพระบรมราชินีนาถผู้ประเสริฐภายใต้ระบอบประชาธิปไตยยังได้เลื่องลือไปทั่วทิศา แม้ผู้นำต่างแดนก็ยกย่องชื่นชมในพระปรีชาสามารถ ความเสียสละและการเข้าถึงประชาชนอยู่เป็นนิจ พระองค์จึงสถิตเป็นศูนย์รวมจิตใจของไทยทั้งมวล อันยากที่จะหาประมุขของชาติใดเทียมเท่าได้ นับเป็นบุญอันประเสริฐของพสกนิกรชาวไทยที่เกิดมาใต้เบื้องพระยุคลบาท อีกทั้งชาวต่างชาติที่เข้ามาพึ่งบรมโพธิสมภาร ได้อาศัยพระบารมีปกเกล้าปกกระหม่อมให้ร่มเย็นเป็นสุขตลอดมา

ปวงข้าพระพุทธเจ้าทั้งหลาย ขอพระราชทานพระบรมราชวโรกาสน้อมเกล้าน้อมกระหม่อมถวายพระพรชัยมงคล ขออานุภาพแห่งคุณพระศรีรัตนตรัยและสรรพสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายในสากลพิภพ ได้โปรดอภิบาลดลบันดาลให้ใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาทและสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงพระเกษมสำราญ ปราศจากอุปัทวันตราย ให้ทรงพระเจริญ พระชนมพรรษายิ่งยืนนาน ทรงเป็นร่มโพธิ์ทองของปวงประชาชนไทยตลอดชั่วกาลนาน

ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม ขอเดชะ

(ร่าง) คำกราบบังคมทูลถวายรายงาน
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
ในวโรกาสเสด็จพระราชดำเนินทรงเปิดนิทรรศการ
และกิจกรรมเฉลิมพระเกียรติ
ของนายพรเพชร วิชิตชลชัย ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
วันศุกร์ที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๕๘ ณ รัฐสภา

ขอพระราชทานกราบบังคมทูลทราบบฝ่าละอองพระบาท

ข้าพระพุทธเจ้า นายพรเพชร วิชิตชลชัย ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ในนามของประธานกรรมการอำนวยการจัดงานเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เนื่องในโอกาสฉลองพระชนมายุ ๕ รอบ ๒ เมษายน ๒๕๕๘ พร้อมด้วยผู้ที่มาเข้าเฝ้าทูลละอองพระบาท ณ ที่นี้ มีความปลื้มปิติในพระมหากรุณาธิคุณเป็นล้นพ้นที่ได้ฝ่าละอองพระบาทเสด็จพระราชดำเนินมาทรงเป็นประธานเปิดนิทรรศการและกิจกรรมเฉลิมพระเกียรติฯ ในวันที่

ข้าพระพุทธเจ้า ขอพระราชทานพระราชวโรกาสกราบบังคมทูลรายงานถึงความเป็นมาของโครงการจัดงานเฉลิมพระเกียรติฯ โดยการกำกับดูแลของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ดังนี้

รัฐบาลได้จัดงานเฉลิมฉลองพระเกียรติและสนับสนุนเชิญชวนให้ทุกหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชนได้มีส่วนร่วมในการจัดงานเฉลิมพระเกียรติฯ ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม – ๓๑ ธันวาคม ๒๕๕๘ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการเผยแพร่พระราชกรณียกิจ พระอัจฉริยภาพและพระเกียรติคุณนานัปการที่ทรงมีต่อประชาชนและประเทศชาติ

โดยสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ได้ดำเนินโครงการเพื่อเฉลิมพระเกียรติและเผยแพร่พระราชกรณียกิจที่เกี่ยวข้องกับรัฐสภาให้เป็นที่ไปอย่างกว้างขวาง และให้ประชาชนทั่วไปได้ร่วมสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ จำนวน ๖ โครงการ ประกอบด้วย

๑. โครงการอุปสมบทเฉลิมพระเกียรติฯ
๒. โครงการจัดทำสารานุกรมการเมืองไทยสำหรับเยาวชน
๓. โครงการจัดนิทรรศการเฉลิมพระเกียรติฯ
๔. โครงการยกย่องเยาวชนต้นแบบเฉลิมพระเกียรติฯ
๕. โครงการเฉลิมพระเกียรติประกวดการขับร้อง

บทเพลงพระราชนิพนธ์

๖. โครงการจัดหารายได้สนับสนุนสภาอากาศไทยเฉลิมพระเกียรติฯ

บัดนี้ ได้เวลาอันเป็นมหามงคลอุดมฤกษ์แล้ว ข้าพระพุทธเจ้าขอพระราชทานกราบทูล
เชิญเสด็จตัดแถบแพรเปิดพิพิธภัณฑสถานฯ ทั้งนี้ขอพระราชทานพระราชานุญาต

- ฉายพระฉายาลักษณ์ร่วมกับสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ณ ห้องประชุมรัฐสภา
- เบิกนายสุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย รองประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ คนที่หนึ่ง
กราบบังคมทูลเบิกผู้เข้ารับพระราชทานรางวัลที่ระลึก จำนวน.....ราย และเบิกผู้มีอุปการะคุณ
เข้ารับพระราชทานของที่ระลึก จำนวน.....ราย
- ฉายพระฉายาลักษณ์ร่วมกับเยาวชนที่ผ่านการคัดเลือกโครงการยกย่องเยาวชน
ต้นแบบ อดีตประธานรัฐสภา อดีตรองประธานรัฐสภา อดีตเลขาธิการวุฒิสภา อดีตเลขาธิการสภา
ผู้แทนราษฎร และคณะกรรมการอำนวยการจัดงานเฉลิมพระเกียรติฯ พร้อมทั้งขอพระราชทาน
กราบทูลเชิญเสด็จทอดพระเนตรนิทรรศการเฉลิมพระเกียรติฯ เพื่อเป็นสิริสวัสดิ์พัฒนามงคลแก่
ปวงข้าพระพุทธเจ้าทั้งหลายสืบไป

ควรมีควรแล้วแต่จะโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม

๓. บทสรุป

ราชอาณาจักรไทยเป็นประเทศที่มีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข มีขนบธรรมเนียมและวัฒนธรรมอันสำคัญในการใช้คำราชาศัพท์ในการกราบบังคมทูล พระมหากษัตริย์หรือกราบทูลพระบรมวงศ์ หรือพระราชวงศ์ ทั้งด้วยวาจาและการมีหนังสือกราบบังคมทูลอย่างมีหลักเกณฑ์เป็นแบบแผนเฉพาะ ดังนั้น การใช้คำกล่าวถวายพระพรชัยมงคลและคำกราบบังคมทูลในโอกาสต่าง ๆ ให้ถูกต้อง จึงเป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่ง ซึ่งนอกจากจะเป็นการเทิดพระเกียรติองค์พระประมุขของชาติและพระราชวงศ์แล้ว ยังเป็นการรักษาขนบธรรมเนียมและวัฒนธรรมอันดีงามของชาติที่มีแต่โบราณกาล โดยเฉพาะผู้ที่กล่าวหรือกราบบังคมทูลที่เป็นผู้ดำรงตำแหน่งสำคัญ ย่อมจำเป็นที่จะต้องใช้คำราชาศัพท์ในการกล่าวหรือกราบบังคมทูลได้อย่างถูกต้อง โดยไม่มีข้อผิดพลาดใด ๆ

ด้วยความสำคัญดังกล่าวข้างต้น สำนักงานประธานวุฒิสภาได้รวบรวมองค์ความรู้และจัดทำเป็นคู่มือปฏิบัติงาน เรื่อง แนวทางเพิ่มประสิทธิภาพในการเขียนคำกล่าวถวายพระพรชัยมงคล และคำกราบบังคมทูลในโอกาสต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ของประธานวุฒิสภาและรองประธานวุฒิสภา หรือประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติและรองประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ซึ่งได้รวบรวมองค์ความรู้ในเรื่องดังกล่าวโดยยึดเอารัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ ๙ เป็นหลัก ซึ่งจากการศึกษาและรวบรวมองค์ความรู้สามารถสรุปได้ดังนี้

ประเภทของคำกล่าวที่กล่าวต่อพระมหากษัตริย์และพระบรมวงศานุวงศ์

คำกล่าวที่กล่าวต่อพระมหากษัตริย์และพระบรมวงศานุวงศ์ สามารถจำแนกออกเป็น ๒ ประเภท ได้แก่

๑. คำกล่าวถวายพระพรชัยมงคล

หมายถึง คำกล่าวเพื่อให้พรหรืออวยพรให้พระมหากษัตริย์และพระบรมวงศานุวงศ์มีมงคลแห่งชัยชนะหรือมีมงคลสูงสุด ใช้ในโอกาสต่าง ๆ เช่น วันครบรอบวันเฉลิมพระชนมพรรษาหรือคล้ายวันพระราชสมภพ หรือวันครบรอบวันราชาภิเษกสมรส หรือในโอกาสมหามงคลอื่น ๆ

๒. คำกราบบังคมทูลในโอกาสต่าง ๆ

หมายถึง คำพูดที่กล่าว บอก หรือรายงานด้วยการแสดงความเคารพต่อองค์พระมหากษัตริย์ สมเด็จพระบรมราชินีนาถ และพระบรมวงศานุวงศ์

ทั้งนี้ หลักการเขียนคำกล่าวถวายพระพรชัยมงคลและคำกราบบังคมทูลให้มีประสิทธิภาพจะต้องทราบถึงความสำคัญในแต่ละโอกาสที่กล่าวคำถวายพระพรชัยมงคล และโอกาสที่กราบบังคมทูลว่ามีความสำคัญอย่างไร ความมุ่งหมายในการกล่าวหรือกราบบังคมทูลคืออะไร จากนั้นจะต้องเลือกใช้คำราชาศัพท์ให้ถูกต้องตามพระอิสริยยศของแต่ละพระองค์ ตั้งแต่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระบรมราชินีนาถ พระบรมวงศ์ชั้นสมเด็จพระบรมพระบรมวงศ์ชั้นสมเด็จพระเจ้าฟ้า และพระองค์เจ้า ตามลำดับ โดยเขียนส่วนประกอบให้ครบทุกส่วน ตั้งแต่คำขึ้นต้น และบทเกริ่นนำ ส่วนเนื้อหาสาระ ส่วนสรุปและคำลงท้าย

การรวบรวมองค์ความรู้ เพื่อจัดทำเป็นคู่มือปฏิบัติงาน เรื่อง หลักการเขียนคำกล่าวถวายพระพรชัยมงคล และคำกราบบังคมทูลในโอกาสต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ของประธานวุฒิสภาและรองประธานวุฒิสภา หรือประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติและรองประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติฉบับนี้ ถือเป็นเครื่องมืออันสำคัญที่จะช่วยให้ข้าราชการในตำแหน่งวิทยากร และนิติกรของสำนักงานประธานวุฒิสภา จัดทำคำกล่าวถวายพระพรชัยมงคล และคำกราบบังคมทูลในโอกาสต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้องมีประสิทธิภาพ อันจะส่งผลให้การปฏิบัติหน้าที่ของสำนักงานประธานวุฒิสภาเป็นไปตามเป้าหมาย ได้ผลิตผลหรือการบริการที่มีคุณภาพ เสร็จรวดเร็ว ตามกำหนดเวลานัดหมายและก่อให้เกิดภาพลักษณ์ที่ดีต่อองค์กรโดยรวม

บรรณานุกรม

กุลทรัพย์ เกษแม่นกิจ. (๒๕๒๖). **คำกราบบังคมทูล และ พระราชดำรัส**. กรุงเทพฯ: ประชาชน (แผนกการพิมพ์).

คณิงนิจ กองพาพา. **การพัฒนาบุคลากรในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เขตเทศบาลเมือง จังหวัดขอนแก่น**. (วิทยานิพนธ์หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๔๓)

ฐิระ ประवालพฤกษ์. (๒๕๓๘). **การพัฒนาบุคคลและการฝึกอบรม Personnel development and training**. ตำรา-เอกสารวิชาการ ฉบับที่ ๘๓ หน่วยศึกษานิเทศน์ สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา, กรมการศาสนา.

ทิวสน ชลนรา. “**พระบรมวงศานุวงศ์**” “**พระบรมวงศ์**” “**พระอนุวงศ์**”... ต่างกันอย่างไร. สืบค้นเมื่อวันที่ ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๖๐ , จาก <http://oknation.nationtv.tv/blog/tewson/2013/06/12/entry-1>

ปณิตา พันภัย. **การบริหารความรู้ (knowledge Management): แนวคิด กรณีศึกษา**. (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. ภาควิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ๒๕๔๔)

ปรีชา เต็งศิริวัฒนา. **การพัฒนาบุคลากรของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลวิทยาเขตภาคพายัพ**. (การค้นคว้าอิสระ หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๔๓)

ปรีชา นันทาภิวัฒน์. (๒๕๔๒). **ประวัติราชศัพท์และข้อปฏิบัติเกี่ยวกับราชสำนัก**. กรุงเทพฯ: สุทรไพศาล.

พงศธร พัทธ์กำพล. (๒๕๔๐). **การบริหารงานบุคคล: การพัฒนาบุคลากรและเทคนิคการฝึกอบรม**. เอกสารประกอบการเรียน ภาควิชาพื้นฐานทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏเชียงใหม่.

พรธิดา วิเชียรปัญญา. (๒๕๔๗). **การจัดการความรู้ : พื้นฐานและการประยุกต์ใช้**. กรุงเทพฯ: เอ็กซ์เปอร์เน็ท.

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร. **แนวทางการพัฒนาระบบสมรรถนะเพื่อพัฒนาการบริหารทรัพยากรบุคคล**. สืบค้นเมื่อวันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๐, จาก <http://competency.rmutp.ac.th/ความหมายของสมรรถนะ>

วรนนท์ อักษรพงษ์. (๒๕๓๕). **การใช้ราชศัพท์ไทย (พิมพ์ครั้งที่ ๒)**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วิจารณ์ พานิช. (๒๕๔๘). **การจัดการความรู้กับการบริหารราชการไทย**. กรุงเทพฯ: สถาบันส่งเสริมการจัดการความรู้เพื่อสังคม.

สำนักงาน ก.พ.ร. และสถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ. (๒๕๔๘). **คู่มือการจัดทำแผนการจัดการความรู้**.

สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี. สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ. (๒๕๕๕). **ราชศัพท์ (พิมพ์ครั้งที่ ๔)**. กรุงเทพฯ: ด้านสุทธาการพิมพ์.

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา. สำนักนโยบายและแผน. (๒๕๖๐). **แผนยุทธศาสตร์สำนักงาน
เลขาธิการวุฒิสภา ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔) และแผนปฏิบัติการ ๔ ปี
(พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๖๔)**. กรุงเทพฯ: สำนักงานการพิมพ์, สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา.

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา. สำนักพัฒนาทรัพยากรบุคคล. (๒๕๕๗). **แผนพัฒนาบุคลากร
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๗**. กรุงเทพฯ: สำนัก
การพิมพ์, สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา.

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี. (๒๕๔๓). **ข้อพึงปฏิบัติในการเข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท (พิมพ์
ครั้งที่ ๒)**. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.

สุกัญญา รัศมีธรรมโชติ. (๒๕๔๘). **แนวทางการพัฒนาศักยภาพมนุษย์ด้วย COMPETENCY
BASED LEARNING (พิมพ์ครั้งที่ ๒)**. กรุงเทพฯ: ศิริวัฒนาอินเตอร์พริ้นท์.

เสถียร คามีสักดิ์. (๒๕๕๓). **การเขียนคู่มือปฏิบัติงาน**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

เสถียร เหลืองอร่าม. (๒๕๓๓). **การบริหารงานบุคคล**. กรุงเทพฯ: คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัย
รามคำแหง.

อานนท์ ศักดิ์วีระชัย. (๒๕๔๗). **แนวคิดเรื่องสมรรถนะ Competency:
เรื่องเก่าที่เรายังหลงทาง**. Chulalongkorn Review. ๑๖ (ก.ค. – ก.ย.): ๕๗ – ๗๒.

เอกพล บรรลือ. **การเฉลิมพระยศเจ้านายในรัชการที่ ๑๐**. สืบค้นเมื่อวันที่ ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๖๐ ,
จาก <http://themomentum.co/momentum-feature-kingrama10-thai-royal>

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก คำราชาศัพท์ที่สำคัญ

ลำดับพระราชอิสริยยศกิตติมศักดิ์

ฐานันดรศักดิ์	พระนาม
๑. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว	พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มหิตลาธิเบศร รามาธิบดี จักรีนฤพดินทร สยามมินทราธิราช บรมนาถบพิตร
๒. สมเด็จพระบรมราชินีนาถ	สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ
๓. สมเด็จพระยุพราช	สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิราลงกรณ สยามมกุฎราชกุมาร
	สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา เจ้าฟ้ามหาจักรีสิรินธร รัฐสีมาคุณากรปิยชาติ สยามบรมราชกุมารี
๔. สมเด็จพระเจ้าฟ้า	สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณ วัลย์ลักษณ์ อัครราชกุมารี
	สมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดา สิริโสภาพัฒนวดี
	สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์
๕. พระบรมวงศ์ชั้นพระองค์เจ้า	พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าศรีรัศมิ์ พระวรชายาฯ
	พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมสวลี พระวรราชาทินัดดามาตุ
	พระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าทีปังกรรัศมีโชติ
	พระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา
	พระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าสิริวัณณวรีนารีรัตน์

ฐานันดรศักดิ์	พระนาม
	พระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าสิริภาจุฑาภรณ์
	พระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าอทิตยาทรกิติคุณ
๖. พระเจ้าวรวงศ์เธอ (ที่มีได้ทรงกรม) พระอนุวงศ์ชั้นพระวรวงศ์เธอ (ที่ทรงกรม)	ทูลกระหม่อมหญิงอุบลรัตนราชกัญญา สิริวัฒนาพรรณวดี

การใช้ราชาศัพท์ในการถวายรายงานด้วยวาจา

การใช้คำขึ้นต้นและคำลงท้ายในการกราบบังคมทูล กราบทูล และทูลด้วยวาจา

ฐานันดรของผู้รับฟัง	คำขึ้นต้น	คำลงท้าย
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระบรมราชินีนาถ	ขอเดชะฝ่าละอองธุลีพระบาท ปกเกล้าปกกระหม่อม	ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม ขอเดชะ
สมเด็จพระบรมราชินี สมเด็จพระบรมราชชนนี สมเด็จพระยุพราช สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี	ขอพระราชทานกราบบังคม ทูลทราบบฝ่าละอองพระบาท	ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม หรือ ควรมีควรแล้วแต่จะทรงพระ กรุณาโปรดเกล้า โปรดกระหม่อม
สมเด็จพระเจ้าฟ้า	ขอพระราชทานกราบทูล ทราบบฝ่าพระบาท	ควรมีควรแล้วแต่จะโปรดเกล้า โปรดกระหม่อม

ฐานันดรของผู้รับฟัง	คำขึ้นต้น	คำลงท้าย
พระบรมวงศ์ชั้น พระองค์เจ้า (พระราชโอรส พระราชธิดา ของ พระมหากษัตริย์)	ขอประทานกราบทูล ทราบบฝ่าพระบาท	ควรมิควรแล้วแต่จะโปรดเกล้า โปรดกระหม่อม
พระเจ้าวรวงศ์เธอพระองค์เจ้า (ที่มีได้ทรงกรม) พระอนุวงศ์ชั้น พระวรวงศ์เธอ (ที่ทรงกรม)	กราบทูล ทราบบฝ่าพระบาท	ควรมิควรแล้วแต่จะโปรด
พระอนุวงศ์ชั้น พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้า (ที่มีได้ทรงกรม)	ทูล ทราบบฝ่าพระบาท	ควรมิควรแล้วแต่จะโปรด
หม่อมเจ้า	ทูล ฝ่าพระบาท	แล้วแต่จะโปรด

การใช้ราชาศัพท์ตามพระอิสริยยศกิติ

คำนามและกริยาที่มีความหมายอย่างเดียวกัน แต่ใช้ราชาศัพท์ต่างกันตามพระอิสริยยศกิติ
หรือตามสภาพของสภาวะการณ์และสถานที่

คำสามัญ	ราชาศัพท์	ใช้สำหรับ
คำสั่ง	พระบรมราชโองการ	พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
	พระราชเสาวนีย์	สมเด็จพระบรมราชินีนาถ สมเด็จพระบรมราชินี
	พระเสาวนีย์	สมเด็จพระบรมราชชนนี
	พระราชบัญญัติ	สมเด็จพระยุพราช

คำสามัญ	ราชาศัพท์	ใช้สำหรับ
	พระราชดำรัสสั่ง	
	พระราชบัญชา พระราชดำรัสสั่ง	สมเด็จพระบรมราชกุมารี
	พระดำรัสสั่ง	พระราชวงศ์
	พระประกาศณ์	สมเด็จพระเจ้าพระยา
พูด	พระราชดำรัส พระราชกระแส	พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระบรมราชินีนาถ สมเด็จพระบรมราชินี สมเด็จพระบรมราชชนนี สมเด็จพระยุพราช สมเด็จพระบรมราชกุมารี
	พระดำรัส รับสั่ง	พระราชวงศ์ทั่วไป
จดหมาย	พระราชหัตถเลขา	พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระบรมราชินีนาถ
	ลายพระหัตถ์	สมเด็จพระบรมราชินี สมเด็จพระบรมราชชนนี สมเด็จพระยุพราช สมเด็จพระบรมราชกุมารี
	พระมหาสมณสาส์น	สมเด็จพระมหาสมณเจ้า
	พระสมณสาส์น	สมเด็จพระสังฆราชเจ้า
	ลายพระหัตถ์	พระราชวงศ์ทั่วไป สมเด็จพระสังฆราช
	ลิขิต	พระสงฆ์

คำสามัญ	ราชาศัพท์	ใช้สำหรับ
จดหมายที่ใช้ในการเจริญ สัมพันธไมตรีระหว่าง ประเทศ	พระราชสาส์น	สาส์นของประมุขที่เป็น พระมหากษัตริย์
	อักษรสาส์น	สาส์นของประมุขที่เป็น ประธานาธิบดี (หรือตำแหน่งที่ เรียกชื่ออย่างอื่น ซึ่งสามัญชนที่ เป็นผู้ดำรงตำแหน่ง)
โทรเลข	พระราชโทรเลข	พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระบรมราชินีนาถ สมเด็จพระบรมราชินี สมเด็จพระบรมราชชนนี สมเด็จพระยุพราช สมเด็จพระบรมราชกุมารี
เกิด	เสด็จพระราชสมภพ	พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระบรมราชินีนาถ สมเด็จพระบรมราชินี สมเด็จพระบรมราชชนนี สมเด็จพระยุพราช สมเด็จพระบรมราชกุมารี
วันเกิด	วันพระบรมราชสมภพ	พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
	วันพระราชสมภพ	สมเด็จพระบรมราชินีนาถ สมเด็จพระบรมราชินี สมเด็จพระบรมราชชนนี สมเด็จพระยุพราช

คำสามัญ	ราชาศัพท์	ใช้สำหรับ
		สมเด็จพระบรมราชกุมารี
	วันประสูติ	พระราชวงศ์ทั่วไป
งานบำเพ็ญกุศล เนื่องในวันเกิด	พระราชพิธีเฉลิมพระ ชนมพรรษา	พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระบรมราชินีนาถ
	บำเพ็ญพระราชกุศล เฉลิมพระชนมพรรษา หรือ บำเพ็ญพระราชกุศล ฉลองพระชนมายุ	สมเด็จพระบรมราชินี สมเด็จพระบรมราชชนนี สมเด็จพระยุพราช สมเด็จพระบรมราชกุมารี
	บำเพ็ญพระกุศลวันประสูติ	พระราชวงศ์ทั่วไป
อายุ.....ปี	พระชนมพรรษา..... พรรษา	พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระบรมราชินีนาถ
	พระชนมายุ.....พรรษา	สมเด็จพระบรมราชินี สมเด็จพระยุพราช สมเด็จพระบรมราชกุมารี
	พระชันษา.....ปี	พระราชวงศ์ทั่วไป
ขอโอกาสเพื่อทำการ สิ่งหนึ่งสิ่งใด	ขอพระราชทาน พระบรมราชวโรกาส	พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
	ขอพระราชทาน พระราชวโรกาส	สมเด็จพระบรมราชินีนาถ สมเด็จพระบรมราชินี สมเด็จพระบรมราชชนนี สมเด็จพระยุพราช สมเด็จพระบรมราชกุมารี
	ขอพระราชทานพระวโรกาส	มเหสีรอง ^{ชั้น} สมเด็จพระนางเจ้า

คำสามัญ	ราชาศัพท์	ใช้สำหรับ
		และพระบรมวงศ์ชั้นเจ้าฟ้า
	ขอประทานพระวโรกาส	พระราชวงศ์ทั่วไป
	ขอประทานโอกาส	ผู้ควรเคารพทั่วไป
ขออนุญาต	ขอพระราชทาน พระบรมราชานุญาต	พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
	ขอพระราชทาน พระราชนุญาต	สมเด็จพระบรมราชินีนาถ สมเด็จพระบรมราชินี สมเด็จพระบรมราชชนนี สมเด็จพระยุพราช สมเด็จพระบรมราชกุมารี
	ขอพระราชทานพระอนุญาต	พระมเหสีรอง ชั้น สมเด็จพระนางเจ้า และพระบรมวงศ์ ชั้น สมเด็จพระเจ้าฟ้า
	ขอประทานพระอนุญาต	พระราชวงศ์ทั่วไป
	ขอประทานอนุญาต	ผู้ควรเคารพทั่วไป
บอก	กราบบังคมทูลพระกรุณา	พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
	กราบบังคมทูล	สมเด็จพระบรมราชินีนาถ สมเด็จพระบรมราชินี สมเด็จพระบรมราชชนนี สมเด็จพระยุพราช สมเด็จพระบรมราชกุมารี
	กราบทูล	พระราชวงศ์ตั้งแต่ ชั้น สมเด็จพระเจ้าฟ้า ลงไปจนถึงพระวรวงศ์เธอ

คำสามัญ	ราชาศัพท์	ใช้สำหรับ
		(ที่ทรงกรม)
	ทูล	พระวรวงศ์เธอ (ที่มีได้ทรงกรม) และหม่อมเจ้า
ขอบใจ	รู้สึกเป็นพระมหากษัตริย์คุณ ล้นเกล้าล้นกระหม่อม	พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระบรมราชินีนาถ สมเด็จพระบรมราชินี สมเด็จพระบรมราชชนนี สมเด็จพระยุพราช สมเด็จพระบรมราชกุมารี
	รู้สึกเป็นพระเดชพระคุณ ล้นเกล้าฯ รู้สึกเป็นพระกรุณาธิคุณ ล้นเกล้าฯ	พระราชวงศ์ชั้นสูง
	ขอบพระทัย	พระราชวงศ์ ชั้น พระอนุวงศ์
อนุเคราะห์	พระบรมราชานุเคราะห์	พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
	พระราชานุเคราะห์	สมเด็จพระบรมราชินีนาถ สมเด็จพระบรมราชินี สมเด็จพระบรมราชชนนี สมเด็จพระยุพราช สมเด็จพระบรมราชกุมารี
	พระอนุเคราะห์	พระราชวงศ์ทั่วไป
ตาย	สวรรคต	พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระบรมราชินีนาถ สมเด็จพระบรมราชินี

คำสามัญ	ราชาศัพท์	ใช้สำหรับ
		สมเด็จพระบรมราชชนนี สมเด็จพระยุพราช พระบรมราชวงศ์ที่ทรงได้รับ พระราชทานฉัตร 7 ชั้น
	ทิวงคต	เจ้าฟ้าซึ่งได้รับการ เฉลิมพระยศพิเศษ
	สิ้นพระชนม์	พระราชวงศ์ตั้งแต่ชั้น สมเด็จพระเจ้าฟ้า ลงมาถึงพระองค์เจ้า ภิภุชใช้กับ สมเด็จพระสังฆราชขึ้นไป
	ถึงชีพิตักษัย	หม่อมเจ้า
	มรณภาพ	พระสงฆ์ สามเณร
	ถึงแก่อสัญกรรม	ประธานองคมนตรี องคมนตรี นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ประธานสภาผู้แทนราษฎร ประธานวุฒิสภา ประธานศาล ฎีกา และผู้ได้รับพระราชทาน เครื่องราชอิสริยาภรณ์ ชั้นปฐมจุลจอมเกล้า
	ถึงแก่อนิจกรรม	ผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราช อิสริยาภรณ์ แต่ชั้น ประถมาภรณ์มงกุฎไทย, ปฐมดิเรกคุณาภรณ์ หรือ ทุติยจุลจอมเกล้า
	ถึงแก่กรรม	สุภาพชนทั่วไป

คำสามัญ	ราชาศัพท์	ใช้สำหรับ
อุปถัมภ์	พระบรมราชูปถัมภ์	พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
	พระบรมราชินูปถัมภ์	สมเด็จพระบรมราชินีนาถ สมเด็จพระบรมราชินี
	พระราชาอุปถัมภ์	สมเด็จพระบรมราชชนนี สมเด็จพระยุพราช สมเด็จพระบรมราชกุมารี
	พระอุปถัมภ์	พระราชวงศ์ทั่วไป
ท้อง	พระนาถิ	ใช้สำหรับเจ้านายที่ทรงมี พระอาการประชวร เช่น ปวดพระนาถิ (ปวดท้อง) ลงพระนาถิ (ท้องร่วง)
	พระครรภ์	ใช้สำหรับเจ้านายที่ทรงมีครรภ์ เช่น ทรงพระครรภ์ก็หมายถึง มีท้อง ประชวรพระครรภ์ก็ หมายถึง เจ็บท้องจะคลอดบุตร
	พระอุทร	ใช้สำหรับแสดงถึงสายสัมพันธ์ เช่น ทรงเป็นพระชนิษฐาร่วม พระอุทร หรือจะใช้เกี่ยวกับ อาการเจ็บป่วยของโรค ภายใน ช่องท้อง เช่น มีหนองคั่งในช่อง ท้องก็อาจพูดได้ว่า มีหนองคั่ง ในพระอุทร เป็นต้น
หน้าต่าง	สีหบัญชร	มีอยู่เฉพาะที่พระที่นั่งองค์สำคัญ ใช้สำหรับเสด็จออกให้ประชาชน เฝ้าฯ ในโอกาสต่าง ๆ เช่น ใน

คำสามัญ	ราชาศัพท์	ใช้สำหรับ
		งานพระราชพิธีบรมราชาภิเษก เป็นต้น ทำเป็นรูปหน้าต่างก็มี ทำเป็นประตู่ แล้วมีมุขยื่น ออกมากี่มี
	พระบัญชา	ใช้สำหรับเรียกหน้าต่างอาคารที่ เรียกว่า พระที่นั่งและพระ ตำหนัก
	พระแกล	ใช้สำหรับเรียกหน้าต่างอาคาร ที่เรียกว่าตำหนัก
ยืน	ทรงยืน	จากพระราชนิพนธ์รัชกาลที่ 5 เรื่อง ราชานุกิจ ร.3
	เสด็จยืน	จากประกาศพระราชโองการ พระราชนิพนธ์ รัชกาลที่ 4
นั่ง	ประทับ	
นอน	เข้าที่พระบรรทม หรือ บรรทม	ใช้สำหรับพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระบรมราชินีนาถ การจะใช้คำใดแล้วแต่กรณี เช่น “นอนแล้ว” ใช้ว่า “เข้าที่บรรทม แล้ว” “นอนไม่หลับ” ใช้ว่า “บรรทมไม่หลับ” “ตื่นนอน” ใช้ว่า “บรรทมตื่น” “นอนเล่น” ใช้ว่า “บรรทม พักผ่อนพระอิริยาบถ”
	บรรทม	สำหรับเจ้านายทั่วไป

คำสามัญ	ราชาศัพท์	ใช้สำหรับ
เดิน	เสด็จพระราชดำเนิน หรือ ทรงพระดำเนิน	พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระบรมราชินีนาถ สมเด็จพระบรมราชินี สมเด็จพระบรมราชชนนี สมเด็จพระยุพราช สมเด็จพระบรมราชกุมารี
รับรอง	รับเสด็จ	ไม่ใช่คำว่า “การถวายการ ต้อนรับ”
เสียด	พระสุรเสียด	พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระบรมราชินีนาถ สมเด็จพระบรมราชินี สมเด็จพระบรมราชชนนี สมเด็จพระยุพราช สมเด็จพระบรมราชกุมารี
รายงาน	กราบบังคมทูลรายงาน	จากคำกราบบังคมทูลพระบาท สมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ในการเปิดโรงเรียนเพาะช่าง และในการเปิดราติโอโทรเลข ใน พ.ศ. ๒๔๕๖

เกร็ดความรู้ในการกราบบังคมทูลในโอกาสต่าง ๆ

๑. ถ้าจะกราบบังคมทูลถึงความสะดวกสบาย หรือรอดอันตรายของตนให้ขึ้นต้นว่า “ขอเดชพระบารมีปกเกล้าปกกระหม่อม” ก่อนแล้วค่อยกราบทูลเรื่องอื่นต่อไป
๒. ถ้าจะกราบบังคมทูลถึงเนื้อความที่หยาบคาย หรือน่าเกลียด ควรใช้ด้วยคำว่า “พระราชอาญาไม่พินเกล้าพินกระหม่อม” แล้วจึงกราบบังคมทูลเรื่องนั้นต่อไป
๓. ถ้าจะกราบบังคมทูลถึงการที่ได้ทำผิดพลาด หรือทำในสิ่งที่ไม่สมควรทำ ใช้คำนำว่า “พระราชอาญาไม่พินเกล้าพินกระหม่อม”
๔. ถ้าจะกราบบังคมทูลขอพระราชทานพระมหากรุณาธิคุณใช้คำนำว่า “ขอพระบารมีปกเกล้าปกกระหม่อม”
๕. ถ้าจะกราบบังคมทูล ซึ่งเป็นการขอบพระเดชพระคุณใช้คำว่า “พระเดชพระคุณล้นเกล้าล้นกระหม่อม”
๖. ถ้าจะกราบบังคมทูลเป็นกลาง ๆ เพื่อจะได้ทรงเลือกให้ลงท้ายว่า “ควรมิควรประการใดสุดแล้วแต่จะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม”
๗. ถ้าจะกราบบังคมทูลความเห็นของตนใช้คำว่า “เห็นด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม”
๘. ถ้าจะกราบบังคมทูลขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตใช้คำว่า “ขอพระราชทานพระบรมราชานุญาต
๙. ถ้าจะกราบบังคมทูลถึงสิ่งที่ทราบมาใช้คำว่า “ทราบเกล้าทราบกระหม่อม”
๑๐. ถ้าจะกราบบังคมทูลถึงการทำอะไรสิ่งหนึ่งถวายใช้คำว่า “สนองพระมหากรุณาธิคุณ”
๑๑. ถ้าจะขอพระราชทานโอกาสทำอะไรสิ่งหนึ่งใช้คำว่า “ขอพระราชทานพระบรมราชวโรกาส”

ภาคผนวก ข คำสั่งสำนักงานประธานวุฒิสภา ที่ ๙/๒๕๕๙
เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการจัดการความรู้ของสำนักงานประธานวุฒิสภา

คำสั่งสำนักงานประธานวุฒิสภา
ที่ ๙ /๒๕๕๙

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการจัดการความรู้ของสำนักงานประธานวุฒิสภา

ตามที่ ได้มีคำสั่งสำนักงานประธานวุฒิสภา ที่ ๙/๒๕๕๙ ลงวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ แต่งตั้ง
คณะกรรมการจัดการความรู้ของสำนักงานประธานวุฒิสภา กำหนดให้มีแผนดำเนินการจัดการความรู้ใน
ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ และดำเนินการตามแผนปฏิบัติการ การจัดการความรู้ของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
ให้มีความสอดคล้องกับประเด็นยุทธศาสตร์หรือพันธกิจหลักของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา นั้น

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงานการจัดการความรู้ เป็นไปตามแผนปฏิบัติการ การจัดการความรู้
ของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภามีประสิทธิภาพและประสิทธิผล จึงเห็นควรยกเลิคำสั่งสำนักงานประธานวุฒิสภา
ที่ ๙/๒๕๕๙ ลงวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ และแต่งตั้งคณะกรรมการจัดการความรู้ของสำนักงานประธานวุฒิสภา
ประกอบด้วย

๑. ผู้อำนวยการสำนักงานประธานวุฒิสภา	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๒. ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานประธานวุฒิสภา	หัวหน้าคณะกรรมการ
๓. ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานรองประธานวุฒิสภา คนที่หนึ่ง	คณะกรรมการ
๔. ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานรองประธานวุฒิสภา คนที่สอง	คณะกรรมการ
๕. ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานรับเรื่องร้องทุกข์	คณะกรรมการ
๖. ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานนโยบายและข้อมูล	คณะกรรมการ
๗. นางพัชรวิทย์ พินทุเสนีย์	คณะกรรมการ
๘. นายพิชญ์ สุวรรณเปี่ยม	คณะกรรมการ
๙. นายณัฐวุฒิ เพชรคำดี	คณะกรรมการ
๑๐. นายกฤษณ์ภูษิต อธิสิงห์	คณะกรรมการและเลขานุการ
๑๑. นายกาญจน์สุชล หลงวงศ์	คณะกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

โดยให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่รวบรวม ประเมินผล รายงาน การดำเนินการจัดการความรู้ของ
สำนักงานประธานวุฒิสภาและรายงานผลต่อผู้อำนวยการสำนักงานประธานวุฒิสภาต่อไป

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่นี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒ เดือน ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๙

Worhanp

(นางนวนันท์ เนติธนากุล)
ผู้อำนวยการสำนักงานประธานวุฒิสภา